

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Вищого навчального закладу
Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі»
08 липня 2015 року № 152-11
Форма № П-4.04

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Форма навчання _____ денна _____
Кафедра товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

Допускається до захисту
Завідувач кафедри _____ Г.О. Бірта
(підпис, ініціали та
прізвище)

« _____ » _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Експертиза та митне оформлення шоколадної пасти»

зі спеціальності _____ 076 Підприємництво та торгівля
(шифр, назва)

освітня програма _____ Товарознавство та експертиза в митній справі
ступеня _____ магістр
(бакалавр, магістр)

Виконавець роботи _____ Пробало Андрій Дмитрович
(прізвище, ім'я та по батькові)

(підпис, дата)

Науковий керівник _____ д.т.н., доцент Ткаченко Аліна Сергіївна
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові)

(підпис, дата)

Рецензент _____ Басова ЮіяОлександрвна
(прізвище, ім'я та по батькові)

ПОЛТАВА 2025

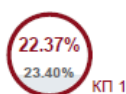
Звіт подібності

Метадані

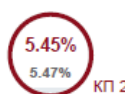
Назва організації
Poltava University of Economics and Trade
 Заголовок
Пробало Антиплаг
 Автор
Пробало ТТПНауковий керівник / Експерт
 підрозділ
Poltava University of Economics and Trade

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

КП 2

КЦ

Цитати, виділені в тексті лапками, були виключені з поточного значення Коефіцієнта Подібності.

40

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

12671

Кількість слів

97790

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		1
Інтервали		0
Мікропробіли		11
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		133

Джерела

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

АНОТАЦІЯ

Дипломна робота Пробала Андрія Дмитровича, на тему «Експертиза та митне оформлення шоколадної пасти» присвячена дослідженню особливостей проведення експертизи шоколадної пасти та її оформлення у режимі експорту.

Робота виконана на 80 сторінках, містить 4 розділи, 15 таблиць, 26 рисунків, 52 літературних джерел та 4 додатки.

Метою даної роботи є експертиза та митне оформлення шоколадних паст. Об'єктами шоколадні пасти імпортного виробництва «Nutella», «Milka», «Паста Своя Лінія з фундуком та какао». Предметом – експертиза та митне оформлення імпорту шоколадних паст.

Досліджено якість трьох зразків шоколадних за органолептичними показниками. Проаналізовано відповідність шоколадних паст до законодавчих вимог до маркування. Здійснено класифікаційну експертизу.

Проаналізовано процес митного оформлення. Зокрема, досліджено пакет документів, поданих для оформлення імпорту, а також оформлено митну декларацію на бланку єдиного адміністративного документа.

За результатами дослідження опубліковано тези у матеріалах Міжнародної науково-практичної дистанційної конференції «Наука і молодь в XXI столітті» (Полтавський університет економіки і торгівлі, 2025 рік) на тему: «Сучасні підходи до проведення експертизи харчових продуктів для митного оформлення».

Ключові слова: шоколадна паста, експертиза, митне оформлення, експорт, митна декларація.

Annotation

The Diploma Thesis by Andrii Dmytrovych Probala, titled “Expert Examination and Customs Clearance of Chocolate Paste,” is dedicated to the study of the specifics of conducting expert analysis of chocolate paste and its clearance in the import regime.

The paper is executed on 80 pages, comprising 4 chapters, 15 tables, 26 figures, 52 literature sources, and 4 appendices.

The aim of this work is the expert examination and customs clearance of chocolate pastes. The objects of the study are imported chocolate pastes, namely "Nutella," "Milka," and "Svoia Liniia Hazelnut and Cocoa Paste." The subject is the expert examination and customs clearance procedures for the import of chocolate pastes.

The quality of three samples of chocolate pastes was studied based on organoleptic indicators. The compliance of the chocolate pastes with legal requirements for labeling was analyzed. A classification expertise (determining the relevant HS/UCFCS code) was conducted.

The process of customs clearance was analyzed. Specifically, the package of documents submitted for import clearance was examined, and a customs declaration was formally executed on the form of a Single Administrative Document (SAD).

Based on the research results, the author published a thesis in the proceedings of the International Scientific and Practical Distance Conference “Science and Youth in the XXI Century” (Poltava University of Economics and Trade, 2025) on the topic: “Modern Approaches to the Expert Examination of Food Products for Customs Clearance.”

Key words: chocolate paste, expert examination, customs clearance, import, customs declaration.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	7
ВСТУП	8
Розділ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	11
1.1 Загальна характеристика шоколадних паст	11
1.2 Вимоги до якості шоколадних паст	14
1.3 Фальсифікація шоколадних паст	22
1.4 Аналіз вітчизняного ринку шоколадних паст	23
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ, ОБ'ЄКТ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	32
2.1 Характеристика організації дослідження	34
2.2 Об'єкти дослідження	38
2.3. Методи дослідження	39
Висновки до розділу 2	44
РОЗДІЛ 3 ТОВАРОЗНАВЧЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ШОКОЛАДНОЇ ПАСТИ	45
3.1 Аналіз маркування зразків шоколадної пасти	45
3.2 Органолептичне оцінювання якості шоколадних паст	47
3.3 Класифікаційна експертиза шоколадної пасти за УКТЗЕД	49
Висновки до розділу 3	54
РОЗДІЛ 4 МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ІМПОРТУ ШОКОЛАДНИХ ПАСТ	56
4.1 Аналіз договору на надання митно-брокерських послуг	56
4.2 Укладання зовнішньоекономічного контракту на поставку однієї партії шоколадних паст	59
4.3 Підготовка пакету документів для митного оформлення шоколадних паст в режимі «імпорт»	65
4.4 Заповнення митної декларації на імпорт партії шоколадних паст	67
Висновки до розділу 4	67
Висновки	72
Список використаних джерел	75
Додатки	82

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

ЗЕД – зовнішньоекономічна діяльність.

НД – нормативні документи.

ПДВ – податок на додану вартість.

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю.

ТМ – Торгова марка.

ТПП – торгово-промислова палата.

ТСД – товаросупровідні документи.

ТУ – технічні умови.

ДМСУ – державна митна служба України;

ДСТУ – державний стандарт України;

МД – митна декларація;

СУОП – система управління охороною праці;

УКТЗЕД – Український класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності.

ВСТУП

Актуальність. Ринок шоколадних паст в Україні демонструє стійку тенденцію до зростання. За даними аналітичних досліджень, обсяг споживання шоколадних паст в Україні щорічно збільшується на 8-12%, що пов'язано зі зміною споживчих переваг населення, популяризацією швидких сніданків та перекусів, активною маркетинговою діяльністю виробників. Водночас зростає і обсяг імпорту цієї продукції, що потребує посиленого контролю за якістю та безпечністю товарів, які надходять на внутрішній ринок. Шоколадна паста є складним багатокомпонентним продуктом, до складу якого входять какао-продукти, цукор, рослинні олії, горіхи, молочні продукти, емульгатори та інші інгредієнти. Така складна рецептура створює передумови для різноманітних видів фальсифікації: заміна какао-масла рослинними жирами низької якості, використання ГМО-сировини, додавання синтетичних ароматизаторів та барвників, недостовірне маркування складу. Тому товарознавча експертиза шоколадної пасти є важливим інструментом захисту прав споживачів та забезпечення чесної конкуренції на ринку. Питання безпечності харчових продуктів набувають особливого значення в контексті адаптації українського законодавства до європейських стандартів. Україна як кандидат на вступ до Європейського Союзу зобов'язана привести свою систему контролю якості та безпечності харчових продуктів у відповідність до вимог регламентів ЄС. Це стосується і процедур митного контролю, які мають базуватися на принципах ризик-орієнтованого підходу, прослідковуваності продукції та використання сучасних методів експертизи.

Правильне митне оформлення шоколадної пасти є критично важливим як для імпортерів, так і для експортерів цієї продукції. Помилки у класифікації товару за УКТЗЕД можуть призвести до неправильного нарахування митних платежів, застосування невідповідних ставок ПДВ, порушення режимів оподаткування. Особливу складність становить

розмежування шоколадної пасти з різними товарними позиціями (какао-вмісні продукти, кондитерські вироби, готові харчові продукти), що потребує глибоких знань товарознавства та митної справи.

Таким чином, обрана тема дослідження є надзвичайно актуальною як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Комплексне вивчення питань експертизи та митного оформлення шоколадної пасти дозволить узагальнити наявні знання, виявити проблемні аспекти та запропонувати практичні рекомендації щодо вдосконалення процедур митного контролю цієї категорії товарів. Результати дослідження можуть бути використані митними органами, імпортерами та експортерами харчової продукції, експертними організаціями, а також у навчальному процесі при підготовці фахівців у галузі товарознавства та митної справи.

Метою даної роботи є експертиза та митне оформлення шоколадних паст. . Виходячи із поставленої мети, **завданнями роботи** є:

- проаналізувати загальні вимоги до якості, сучасний ринок шокладних паст;
- здійснити орагнолептичну оцінку зразків шоколадної пасти;
- проаналізувати маркування зразків шоколадної пасти на відповідність вітчизняному законодавству;
- виконати класифікаційну експертизу шоколадної пасти;
- проаналізувати нормативно-правові акти, що регламентують імпорт шоколадної пасти;
- оформити пакет документів для митного оформлення імпорту шоколадної пасти;
- заповнити митну декларацію на партію імпорту шоколадної пасти.

Об'єктами шоколадні пасти імпортного виробництва «Nutella», «Milka», «Паста Своя Лінія з фундуком та какао». Предметом – експертиза та митне оформлення імпорту шоколадних паст.

Інформаційна база роботи. Під час написання роботи були використанні інформаційні системи із застосуванням комп'ютерних технологій, а саме: Інформаційні сайти Internet (у тому числі ШІ), система «Леонорм-фонд-старт»: електронні покажчики стандартів національних, регіональних та міжнародних організацій зі стандартизації; електронні покажчики стандартів за предметними галузями (бібліографічні описи стандартів, ДСТУ, ISO, IEC); електронні довідники, системи комплексного інформаційного

Апробація результатів дослідження: за результатами дослідження опубліковано тези у матеріалах Міжнародної науково-практичної дистанційної конференції «Наука і молодь в XXI столітті» (Полтавський університет економіки і торгівлі, 2025 рік) на тему: «Сучасні підходи до проведення експертизи харчових продуктів для митного оформлення». Текст тез подано додатку А.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1 Загальна характеристика шоколадних паст

Шоколадна паста – це багатокомпонентний кондитерський продукт пастоподібної консистенції, що виготовляється на основі какао-продуктів, цукру, рослинних олій з додаванням або без додавання молочних продуктів, горіхів, емульгаторів, ароматизаторів та інших харчових інгредієнтів [1]. Паста демонструє неньютонівську поведінку - її в'язкість змінюється залежно від швидкості зсуву. При температурі 20°C типова шоколадна паста має в'язкість 5-15 Па·с, що забезпечує оптимальну текстуру для намазування. Це досягається через:

- розмір частинок (15-30 мікрон);
- співвідношення жирової та твердої фази;
- додавання емульгаторів (лецитин).

Основні компоненти шоколадних паст:

- Какао-продукти (какао тертий, какао-порошок, какао-масло)
- Цукор або цукрозамінники
- Рослинні олії (пальмова, соняшникова, рапсова)
- Горіхи (фундук, арахіс, мигдаль)
- Молочні продукти (сухе знежирене молоко, сироватка)
- Емульгатори (лецитин)
- Ароматизатори (ваніль, ванілін).

Характеристика какао-продуктів, які використовуються у приготуванні шоколадних паст наведена у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Характеристика какао-продуктів

Продукт	Характеристика	Призначення
Какао терте	Густа маса, отримана шляхом подрібнення обсмажених какао-бобів. Містить какао-масло та сухі речовини какао (вміст жиру 50-60%). Має інтенсивний гіркий смак.	Основа для виробництва шоколаду.
Какао-порошок	Сухий залишок, що утворюється після віджимання більшої частини какао-масла з какао тертого. Містить 10-22% жиру (залежно від типу). Має виражений шоколадний смак та аромат.	Використовується для напоїв, глазурей, випічки, наповнювачів.
Какао-масло	Жир, виділений із какао тертого. При кімнатній температурі тверде, при температурі тіла тане. Має світло-жовтий колір та характерний аромат. Забезпечує темперування та блиск шоколаду.	Надає шоколаду текстуру, блиск, <i>температуру плавлення</i> .

Отже, для шоколадних паст використовують какао-терте, какао-масло та какао-порошок. Важливим компонентом шоколадних паст є підсолоджувачію. Основним видом підсолоджувачів є цукор. Класифікація різних видів підсолоджувачів наведена у табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Характеристика підсолоджувачів [1-2]

Компонент	Характеристика	Призначення
Цукор (сахароза)	Натуральний підсолоджувач, забезпечує солодкий смак, також впливає на текстуру та консервацію.	Основний підсолоджувач.
Цукрозамінники	Речовини, що використовуються замість цукру для зменшення калорійності або для діабетичного харчування (наприклад, мальтит, стевія, еритритол). Можуть	Надання солодкості без цукру або з меншою калорійністю.

	мати різний ступінь солодкості та вплив на властивості продукту.	
--	--	--

Особливої уваги заслуговують цукрозамінники, які описані у таблиці 1.2. Аспартам — це штучний підсолоджувач, який приблизно в 200 разів солодший за звичайний цукор. Він складається з двох амінокислот: аспарагінової кислоти та фенілаланіну. Аспартам широко використовується в харчовій промисловості як низькокалорійна альтернатива цукру. Аспартам схвалений для використання в харчових продуктах регуляторними органами по всьому світу, включаючи FDA (США) та EFSA (Європа). Встановлена допустима добова доза становить 40 мг на кілограм маси тіла (за стандартами ЄС).

Жири та олії, які використовуються у приготуванні шоколадної пасти описані у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Характеристика жирових продуктів, які використовуються для приготування шоколадних паст [3]

Олія	Характеристика	Призначення
Пальмова олія	Насичений рослинний жир. Забезпечує стабільність та твердість продукту. Часто використовується у кондитерських жирах.	Надання твердості та стійкості до плавлення, зменшення витрат какао-масла.
Соняшникова олія	Різні фракції (високоолеїнова) можуть використовуватися як рідкі компоненти або спеціалізовані жири.	Надання пластичності та покращення консистенції.
Рапсова олія	Використовується переважно у гідрогенізованій формі для створення кондитерських жирів.	Забезпечення необхідної консистенції та текстури.

Окрім олій, які описані у таблиці 1.3 можуть застосовуватися і інші. При виробництві начинок жири виконують кілька функцій: регулювання реологічних властивостей начинки з урахуванням фізико-хімічних показників жиру; покращення органолептичних властивостей шляхом адсорбції різних ароматів; забезпечення гарного зв'язування рецептурних компонентів між собою, тобто створення необхідної консистенції [4].

Багато вітчизняних і закордонних досліджень спрямовані на дослідження можливості додавати нетривиційні добавки у шоколадні пасти. Так, у статті [5] наведено «доцільність використання гарбузового солоду в процесі виготовлення шоколадної пасти. Новизна полягає у створенні інноваційного продукту зі збалансованим складом та ідеальним співвідношенням наповнювача (солоду гарбузового) до шоколадної маси. Розроблена рецептура має підвищену харчову цінність та високу якість, що підтверджують органолептичні показники. Унаслідок додавання гарбузового солоду підвищується вміст білка, клітковини й есенціальних речовин у шоколадній пасті». Поряд з нетрадиційними компонентами у рецептурі шоколадних паст використовуються горіхи. Їх подано у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Характеристика горіхів у рецептурах шоколадних паст

Горіх	Характеристика	Призначення
Фундук	Має яскравий, насичений, трохи солодкуватий смак. Багатий на олії та білок. Часто використовується у вигляді цілих ядер, подрібненим або як горіхова паста.	Надання характерного смаку (наприклад, у праліне), текстури та харчової цінності.
Арахіс	Більш поширений та доступний, ніж інші горіхи. Має виражений смак, багатий на білок. Часто	Додавання смаку, поживності, як наповнювач.

	використовується у солодошах (наприклад, у карамелізованому вигляді).	
Мигдаль	Ніжний, трохи солодкуватий смак. Використовується як цілий, так і подрібнений (наприклад, у марципані).	Надання вишуканого смаку, текстури, для декору.

Крім того у рецептурі шоколадних паст використовують молочні продукти. Молоко містить в собі близько 5% лактози, 5% молочного жиру, 3,5% білку та 0,7% мінеральних речовин. Тригліцериди молочного жиру, в яких домінують насичені жирні кислоти, мають різну кристалічну структуру, хоч присутні в достатніх кількостях. Вони містять пальмітинову, стеаринову та олеїнову кислоти, ті ж основні жирні кислоти, які містяться в какао-маслі. Молочний жир є переважно рідиною (від 15% до 20% твердої речовини) при температурі навколишнього середовища. Він пом'якшує текстуру шоколаду і використовується до 30% від загального вмісту жиру, та інгібує жирове посивіння. Молочний жир схильний до окислення та впливає на терміни придатності. Сухі речовини молока додають розпиленням сухого знежиреного молока або цільного сухого молока, що сприяє смаку, текстурі та властивостям течії рідини в залежності від термообробки та умов сушіння. Молочний жир вільно реагує з какао-маслом при змішуванні з сухим знежиреним молоком, але сильно зв'язується в цілісному сухому молоці. Знежирене сухе молоко пом'якшує масло какао. При цьому у деяких європейських країнах віддають перевагу саме додаванню сухого молока до складу шоколадно-горіхової маси.

Виходячи з інформації, описаної вище, запропонована принципова блок-схема виробництва шоколадної пасти (рис. 1.1).

Рисунок 1.2 - Принципова блок-схема виробництва шоколадної пасти [6]

Виробництво шоколадної пасти починається з підготовки сировини: суха сировина та рослинні олії – проходять первинну обробку. Какао-боби обсмажують, очищають від шкаралупи та подрібнюють до стану какао-крупки. Горіхи також обсмажують для розкриття смаку, а потім охолоджують і очищають від шкірки. Усі сухі компоненти зважують та дозують згідно з рецептурою.

Наступний етап – тонке подрібнення та змішування. Підготовлені інгредієнти завантажують у потужні млини або рафінери, де відбувається їх подрібнення до розміру частинок 15-25 мікрон. Це забезпечує гладку, кремону текстуру готового продукту без відчутних крупинок на язиці. Одночасно додають какао-масло або рослинні олії для досягнення потрібної консистенції. Суміш проходить процес конширування – тривале перемішування при контрольованій температурі (40-60°C) протягом кількох годин, що покращує смак, текстуру та однорідність пасти.

Завершальна стадія включає темперування, фасування та пакування. Пасту охолоджують до оптимальної температури, щоб запобігти розшаруванню олії. Потім її розливають у скляні або пластикові банки на автоматичних лініях розливу, закупорюють, етикетують і упаковують у

транспортну тару. Готову продукцію зберігають у прохолодних складських приміщеннях з контрольованою температурою та вологістю до відправки на реалізацію.

Шоколадна паста являє собою складний багатокомпонентний кондитерський продукт з неньютонівською реологічною поведінкою, що забезпечує оптимальні споживчі властивості. Аналіз компонентного складу показує, що якість та функціональні характеристики пасти визначаються збалансованим поєднанням какао-продуктів (какао тертого, какао-порошку, какао-масла), підсолоджувачів, жирових компонентів, горіхів та молочних продуктів.

Особлива увага приділяється використанню цукрозамінників, зокрема аспартаму, що дозволяє створювати продукти зі зниженою калорійністю та розширювати асортимент для споживачів з особливими дієтичними потребами. Раціональний підбір жирових компонентів (пальмової, соняшникової, рапсової олії) забезпечує необхідну консистенцію, текстуру та стабільність продукту при зберіганні. Використання горіхів, особливо фундука, та молочних продуктів надає пасті характерного смаку, аромату та підвищує харчову цінність.

Представлена принципова блок-схема виробництва демонструє, що технологічний процес включає послідовні етапи підготовки сировини, тонкого подрібнення до розміру частинок 15-25 мікрон, конширування при контрольованих температурних режимах та завершальне фасування. Перспективним напрямком є впровадження нетрадиційних добавок, таких як гарбузовий солод, що дозволяє створювати інноваційні продукти зі збалансованим складом та підвищеною харчовою цінністю.

1.2 Вимоги до якості шоколадних паст

Якість шоколадних паст представлена органолептичними, фізико-хімічними та мікробіологічними показниками, які установленні у чинному нормативному документі ДСТУ 7374:2013.

Органолептичні показники є першочерговими при оцінці якості шоколадних паст. Продукт повинен мати гладку, пластичну текстуру, легко намазуватися при температурі 18-20°C. Недопустимими є такі дефекти як зернистість, розшарування, наявність грудок, прогіркання або інші ознаки псування. Смак має бути солодким, з вираженим присмаком какао та горіхів (якщо такі входять до складу), збалансованим без надмірної солодкості чи гіркоти [7].

Фізико-хімічні показники включають масову частку жиру (не менше 30-40% залежно від рецептури), масову частку цукру (40-55%), масову частку какао-продуктів (7,5-20% для шоколадних паст), вміст сухих речовин (97-99%). Важливим параметром є дисперсність подрібнення твердих частинок, яка не повинна перевищувати 30 мкм для забезпечення гладкої текстури без відчуття зернистості на язиці. Також нормується кислотність продукту, яка для шоколадних паст становить 2-3 градуси кислотності [8].

Крім органолептичних і фізико-хімічних показників у шоколаді нормується вміст токсичних елементів та мікробіологічні показники. Допустимі межі вмісту токсичних елементів представлені у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Допустимий рівень вмісту токсичних елементів [9]

Найменування токсичного елемента	Допустимий рівень мг/кг, не більше
Свинець	1,0
Кадмій	0,5
Арсен	1,0
Мідь	50,0
Цинк	70,0
Мікотоксини: афлотоксин В ₁	0,005

Безпечність шоколадних паст значною мірою визначається вмістом токсичних елементів, які можуть потрапляти до продукту на різних етапах виробничого циклу. Основними контамінантами є важкі метали – свинець, кадмій, ртуть та миш'як, джерелами яких можуть бути забруднений ґрунт плантацій какао, промислові викиди, технологічне обладнання та пакувальні матеріали. Особливу увагу привертає накопичення кадмію в какао-бобах, оскільки рослини роду *Theobroma cacao* характеризуються підвищеною здатністю до його поглинання з ґрунту. Дослідження показують, що концентрація кадмію в темному шоколаді може варіювати від 0,1 до 0,8 мг/кг залежно від географічного походження сировини. Згідно з регламентом ЄС № 488/2014, максимально допустимий рівень кадмію для шоколадних виробів з вмістом какао менше 50% становить 0,3 мг/кг. Вміст свинцю, який потрапляє переважно через забруднення зовнішньої оболонки какао-бобів атмосферним пилом під час сушіння, регламентується на рівні 0,1 мг/кг для какао-продуктів. Ефективний контроль токсичних елементів вимагає комплексного підходу, що включає моніторинг якості сировини, оптимізацію технологічних процесів очищення та використання сучасних методів аналітичного контролю, таких як атомно-абсорбційна спектрометрія та мас-спектрометрія з індуктивно зв'язаною плазмою.

За мікробіологічними показникам шоколад повинен відповідати вимогам представлених у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Мікробіологічні показники шоколаду

Група продуктів	Мезофільні, аеробні і факультативноаеробні мікроорганізми, КОЕ в 1г, не більше	Маса продукту(г), в якій не допускається		Плісняві гриби КОЕ в 1г, не більше	Дріжжі КОЕ в 1 г, не більше
		Бактерії групи кишкової палички	Патогенні мікроорганізми		
Шоколадна паста	1*10 ⁴	0,1	25	50	-
Шоколадна	1*10 ⁴	0,01	25	100	100

паста праліне					
Шоколадна паста для начинок	$5 \cdot 10^4$	0,1	25	100	50

Якість шоколадних паст є комплексним показником, що визначається сукупністю органолептичних, фізико-хімічних, токсикологічних та мікробіологічних характеристик, регламентованих ДСТУ 7374:2013. Органолептична оцінка включає контроль текстури, консистенції та смако-ароматичних властивостей, де ключовими вимогами є гладкість, пластичність та легкість намазування при температурі 18-20°C без ознак зернистості чи розшарування. Фізико-хімічні параметри встановлюють чіткі межі вмісту основних компонентів: жиру (30-40%), цукру (40-55%), какао-продуктів (7,5-20%) та вимагають досягнення дисперсності подрібнення не більше 30 мкм для забезпечення оптимальних споживчих властивостей [10].

Токсикологічна безпека шоколадних паст гарантується суворим контролем вмісту важких металів, де критичними елементами є свинець (не більше 1,0 мг/кг), кадмій (не більше 0,5 мг/кг) та арсен (не більше 1,0 мг/кг). Особлива увага приділяється моніторингу кадмію, який активно накопичується рослинами какао з ґрунту, та свинцю, що контамінує зовнішню оболонку бобів під час сушіння. Мікробіологічна безпека забезпечується нормуванням загального мікробного числа (не більше 1×10^4 КОЕ/г для більшості видів паст), відсутністю патогенних мікроорганізмів та БГКП, а також контролем плісняві та дріжджів. Комплексний підхід до контролю якості з використанням сучасних аналітичних методів, таких як атомно-абсорбційна спектрометрія та мас-спектрометрія з індуктивно зв'язаною плазмою, дозволяє гарантувати безпечність та високі споживчі властивості шоколадних паст на всіх етапах виробничого циклу.

1.3 Фальсифікація шоколадних паст

Якісна фальсифікація шоколадних паст включає порушення рецептури, введення антиокислювачів, консервантів, барвників і ароматизаторів, підвищений вміст води, підвищену частку начинки.

Порушення рецептурного співвідношення основних компонентів пов'язано із введенням у великих кількостях менш цінних компонентів і зниженням вмісту більш дорогих компонентів. У шоколадній масі знижують частку какао-масла і какао тертого за рахунок введення підвищеної кількості сухого і згущеного молока, вершків, ізюму, розтертих горіхів, цукатів, подрібнених вафель та ін.

Для збільшення маси шоколадної пасти можуть вносити підвищену кількість цукру, води. Оскільки вода у жировому середовищі шоколадної маси нерозчинна, тому попередньо вводять різні поверхнево-активні речовини (лецитин, фосфатидні та інші концентрати), що дозволяє збільшити вміст води з 1 до 6-9 %.

До шоколаду і шоколадних виробів можуть вводити замість какао-масла гідрогенізований жир або рослинний жир, замінники какао-масла. За такої фальсифікації шоколад буде мати параметри, характерні для кондитерських плиток, тобто матову поверхню, менш тверду консистенцію, розламування без характерного хрусту. Крім того, у ротовій порожнині натуральний шоколад тане швидко, не створюючи відчуття сальності. Натуральний шоколад, на відміну від фальсифікованого какао-порошком, містить менше білків (5-7 %) порівняно із фальсифікатом (20-25 %).

З метою подовження термінів зберігання шоколадної пасти іноді додають антиокислювачі без зазначення цієї інформації на маркуванні.

Асортиментна фальсифікація передбачає заміну певних інгредієнтів.

Заміна какао-продуктів – найпоширеніший вид фальсифікації, коли якісні какао-продукти повністю або частково замінюються дешевшими аналогами. Замість натурального какао-масла використовують гідрогенізовані рослинні жири (пальмовий, кокосовий), какао-порошок

замінюють порошком ріжкового дерева, кароб або додають надмірну кількість какаової шкаралупи.

Заміна горіхів – фундук, який є традиційним компонентом преміальних шоколадних паст, замінюють дешевшим арахісом або соєвою пастою з ароматизаторами. Також практикується зменшення вмісту горіхів нижче заявленого у рецептурі з компенсацією за рахунок збільшення частки цукру та жирів.

Використання сурогатів молока – натуральне сухе молоко замінюють сироватковими білками, соєвим білком або взагалі виключають з рецептури, компенсуючи смак ароматизаторами.

Кількісна фальсифікація пов'язана зі значними відхиленнями параметрів маси вище гранично допустимих норм.

Інформаційна фальсифікація шоколадних виробів здійснюється шляхом перекручування інформації, реклами. Фальсифікації можуть підлягати дані про фірму-виробника, найменування товару, країну походження товару, кількість товару, склад виробу.

До інформаційної фальсифікації відносять також підробку сертифікату якості, митних документів, штрихового коду та ін. Виявляється така фальсифікація проведенням спеціальної експертизи.

Недостовірне маркування включає завищення вмісту какао-продуктів або горіхів на етикетці, приховування використання заміників какао-масла, неповне зазначення складу (особливо алергенів), введення споживачів в оману щодо країни походження сировини.

Імітація преміальних брендів – підробка відомих торгових марок з незначними змінами у назві або дизайні упаковки, використання на етикетці фраз типу "за мотивами", "смак як у..." для асоціації з якісними брендами.

Під час контролю технологічних процесів виробництва їх порушення можна виявити у вигляді тих чи інших дефектів.

Отже, фальсифікація шоколадних паст є комплексною проблемою, що охоплює якісні, асортиментні, кількісні та інформаційні аспекти і становить

серйозну загрозу як для економічних інтересів споживачів, так і для їхнього здоров'я. Якісна фальсифікація реалізується через порушення рецептурного співвідношення основних компонентів, зокрема зниження частки какао-масла та какао тертого з одночасним збільшенням вмісту дешевших наповнювачів, цукру та води (до 6-9% замість нормативного 1% за рахунок використання поверхнево-активних речовин). Особливо поширеною є заміна натурального какао-масла гідрогенізованими або рослинними жирами, що призводить до зміни органолептичних характеристик продукту – матової поверхні, м'якшої консистенції, відсутності характерного хрусту при розламуванні та створення відчуття сальності у ротовій порожнині.

1.4 Аналіз вітчизняного ринку шоколадних паст

Ринок шоколадних паст в Україні є важливим сегментом кондитерської промисловості, що демонструє стійку динаміку розвитку протягом останніх років. Шоколадні пасты посідають особливе місце у споживчих перевагах українців завдяки універсальності використання – як самостійний продукт для сніданків, інгредієнт для домашньої випічки або начинка для кондитерських виробів. За оцінками експертів, український ринок шоколадних паст характеризується високим рівнем конкуренції між вітчизняними виробниками та міжнародними брендами, що стимулює постійне оновлення асортименту та впровадження інноваційних рецептур.

Споживання шоколадних паст в Україні має виражену регіональну специфіку. Найвищі показники споживання традиційно фіксуються у великих містах – Києві, Харкові, Одесі, Дніпрі та Львові, де зосереджена

платоспроможна аудиторія з сформованою культурою споживання преміальних кондитерських виробів. Водночас спостерігається поступове зростання попиту у регіональних центрах та невеликих містах, що свідчить про розширення цільової аудиторії продукту.

Структура споживання шоколадних паст в Україні відрізняється від західноєвропейських країн. Якщо у Європі шоколадні пасту традиційно споживаються переважно на сніданок з хлібом або тостами, то в Україні продукт частіше використовується як десерт, інгредієнт для домашньої випічки (тортів, тістечок, млинців) або як самостійне ласощі. Це впливає на формат упаковки та рецептурні особливості продукції, орієнтованої на український ринок.

Вітчизняний ринок шоколадних паст представлений як міжнародними корпораціями, так і українськими виробниками, що формують багаторівневу конкурентну структуру.

Міжнародні бренди традиційно займають лідируючі позиції у преміальному сегменті. Компанія Ferrero з брендом Nutella залишається беззаперечним лідером ринку шоколадно-горіхових паст в Україні. Продукція представлена у широкому асортименті упаковок – від порційних баночок 30 г до сімейних форматів 750-1000 г, що дозволяє охопити різні сегменти споживачів. Сильними сторонами бренду є впізнаваність, стабільна якість, потужні маркетингові кампанії та широка дистрибуція через всі канали роздрібної торгівлі.

Інші міжнародні гравці представлені обмежено, оскільки високі митні збори та логістичні витрати роблять імпорту продукцію менш конкурентоспроможною порівняно з локальним виробництвом. Проте у преміальному сегменті присутні бельгійські, італійські та швейцарські бренди, орієнтовані на вузьку аудиторію з високим рівнем доходів (рис. 1.2-1.8)

Рисунок 1.2 – Шоколадна паста Нутелла

Рисунок 1.3 – Шоколадна паста Milka

Рисунок 1.4 – Шоколадна паста Milllenium

Рисунок 1.5 – Шоколадна паста Pralinutta

Рисунок 1.6 – Шоколадна паста Chocofini

Рисунок 1.7 – Шоколадна паста MilkyWay

Рисунок 1.8 – Шоколадна паста Choco Duo

Вітчизняні виробники активно нарощують присутність на ринку, пропонуючи продукцію з оптимальним співвідношенням ціни та якості. Провідні українські кондитерські концерни розробили власні лінійки шоколадних паст, використовуючи переваги локального виробництва – нижчі логістичні витрати, гнучкість у формуванні асортименту, можливість швидкого реагування на зміни споживчих переваг.

Корпорація «Roshen» представлена на ринку шоколадних паст декількома продуктами під власним брендом. Компанія використовує потужну дистриб'юторську мережу та високий рівень довіри споживачів до бренду. Асортимент включає як класичні шоколадно-горіхові пасти, так і варіації з різними начинками та смаками.

Концерн «АВК» пропонує шоколадні пасти у різних цінових сегментах, від бюджетних до середнього цінового діапазону. Компанія активно

експериментує з рецептурами, впроваджуючи регіональні смакові переваги та використовуючи локальну сировину.

ТМ «Шоколадні традиції» спеціалізується на виробництві натуральних шоколадних паст з мінімальним вмістом консервантів та штучних добавок. Продукція орієнтована на свідомих споживачів, що цінують натуральний склад та готові платити премію за якість.

Регіональні виробники формують важливий сегмент ринку, пропонуючи продукцію для локальних ринків. Невеликі кондитерські фабрики та приватні виробництва спеціалізуються на крафтових шоколадних пастах з унікальними рецептурами, використанням органічної сировини, додаванням нетрадиційних інгредієнтів (насіння чіа, кіноа, суперфуди). Хоча обсяги виробництва таких підприємств невеликі, вони формують тренди та впливають на еволюцію споживчих переваг.

Асортимент шоколадних паст на українському ринку можна класифікувати за кількома критеріями, що відображають різноманітність пропозиції та сегментацію споживачів.

За складом та рецептурою:

Класичні шоколадно-горіхові пасты становлять основу ринку. До їх складу входять какао-продукти, подрібнені обсмажені горіхи (фундук, арахіс), цукор, рослинні олії та емульгатори. Вміст какао-продуктів варіюється від 7,5% у бюджетних варіантах до 20-25% у преміальному сегменті. Вміст горіхів також суттєво різниться – від 10-15% у масовому сегменті до 30-40% у преміальних продуктах.

Білий шоколад з горіхами представляє альтернативу для споживачів, які віддають перевагу м'якшому, солодшому смаку без гіркоти какао. До складу входить какао-масло, сухе молоко, цукор та горіхова паста. Цей сегмент менш розвинений порівняно з класичними пастами, але демонструє стійке зростання.

Молочні шоколадні пасты містять підвищену частку молочних продуктів (до 25-30% сухого молока), що надає продукту кремової текстури

Nutella	350	234,90	254,00	-	362,00	283,63	81,04
Nutella	600	-	-	-	362,00	362,00	60,33
Milka	350	239,90	-	-	370,00	304,95	87,13
Milka	600	-	220,00	-	325,00	272,50	45,42
Millennium Very Peri	230	-	-	-	145,00	145,00	63,04
Millennium Very Peri	500	-	-	219,00	-	219,00	43,80
Pralinutta	750	-	254,00- 319,00	-	105,00	226,00	30,13
Pralinutta Duo	750	-	99,99	-	-	99,99	13,33
Chocofini	400	-	-	85,00- 100,00	89,00- 95,00	92,25	23,06
Milky Way	200	-	-	-	166,00- 180,00	173,00	86,50
Milky Way	350	-	250,00	-	240,00	245,00	70,00
Choco Duo (Mister Choc)	750	-	-	-	182,00- 225,00	203,50	27,1

Аналіз цінової структури ринку шоколадних паст в Україні виявляє чітку сегментацію за ціновими категоріями. Преміальний сегмент представлений брендом Nutella, ціна за півкілограмову банку якого може сягати майже 300 гривень без акції. При перерахунку на 100 г продукту Nutella є найдорожчою пастою (60,33-81,04 грн/100 г залежно від об'єму упаковки), що відображає високу вартість бренду та позиціонування як преміального продукту.

Середній ціновий сегмент займають пасты Milka (45,42-87,13 грн/100 г) та Milky Way (70,00-86,50 грн/100 г), які пропонують якісний продукт від відомих міжнародних виробників за помірковано високою ціною. Український виробник Millennium пропонує конкурентоспроможні ціни (43,80-63,04 грн/100 г), намагаючись балансувати між якістю та доступністю.

Бюджетний сегмент представлений пастами Pralinutta (13,33-30,13 грн/100 г), Chocofini (23,06 грн/100 г) та Choco Duo (27,13 грн/100 г). Альтернативами Nutella можна назвати шоколадну пасту від Pralinutta, Metro Chef чи Millennium Very Peri, які пропонують схожі органолептичні властивості за значно нижчою ціною, що робить їх популярними серед широких верств населення.

Важливим спостереженням є залежність ціни від об'єму упаковки. Великі упаковки (600-750 г) демонструють суттєво нижчу вартість у перерахунку на 100 г продукту порівняно з малими форматами (200-350 г), що робить їх економічно вигіднішими для сімейного споживання. Наприклад, Nutella 600 г коштує 60,33 грн/100 г, тоді як упаковка 350 г – 81,04 грн/100 г, різниця становить 34%.

Цінова політика також відрізняється між торговими мережами. Дискаунтери (АТБ) пропонують дещо нижчі ціни порівняно з класичними супермаркетами (Сільпо), а онлайн-платформи (Rozetka) часто мають найширший асортимент, але не завжди найнижчі ціни. Це створює можливості для споживачів обирати оптимальний канал закупівлі залежно від пріоритетів – ціни, зручності чи асортименту.

Висновки до розділу 1

1. Особлива увага приділяється використанню какао-продуктів, молочного жиру, горіхів, цукрів та цукрозамінників у виробництві шоколадної пасти. Представлена принципова блок-схема виробництва демонструє, що технологічний процес включає послідовні етапи підготовки сировини, тонкого подрібнення до розміру частинок 15-25 мікрон,

конширування при контрольованих температурних режимах та завершальне фасування.

2. Якість шоколадних паст визначається сукупністю органолептичних, фізико-хімічних, токсикологічних та мікробіологічних характеристик, регламентованих ДСТУ 7374:2013. Органолептична оцінка включає контроль текстури, консистенції та смако-ароматичних властивостей, де ключовими вимогами є гладкість, пластичність та легкість намазування при температурі 18-20°C без ознак зернистості чи розшарування. Фізико-хімічні параметри встановлюють чіткі межі вмісту основних компонентів: жиру (30-40%), цукру (40-55%), какао-продуктів (7,5-20%). Нормуються токсикологічні показники та вміст мікроорганізмів.

3. Фальсифікація шоколадних паст є комплексною проблемою, що охоплює якісні, асортиментні, кількісні та інформаційні аспекти і становить серйозну загрозу як для економічних інтересів споживачів, так і для їхнього здоров'я. Якісна фальсифікація реалізується через порушення рецептурного співвідношення основних компонентів, зокрема зниження частки какао-масла та какао тертого з одночасним збільшенням вмісту дешевших наповнювачів, цукру та води

4. Проаналізовано вітчизняний ринок шоколадних паст. Найпопулярнішими товарами є «Nutella», «Milka», «Millenium», «Chocofini». Ціновий сегмент шоколадних паст за 100 г коливається від 23 до 81 г/100 г.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ, ОБ'ЄКТ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Характеристика організації дослідження

Була досліджена шоколадна паста, яка реалізується у мережах ТОВ «АТБ-Маркет» (рис. 2.1).

Рисунок 2.1 – «АТБ-Маркет»

Асортимент шоколадних паст, які реалізуються в супермаркеті «АТБ-Маркет» представлено на рис. 2.2 [18].

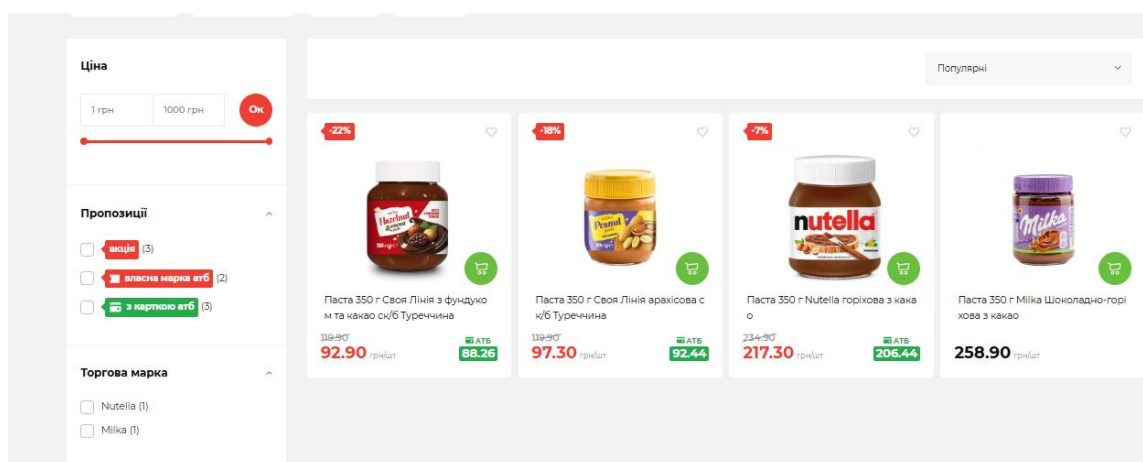

Рисунок 2.2 – Асортимент шоколадних паст

ТОВ «АТБ-Маркет» є найбільшою в Україні мережею продуктових супермаркетів, що працює у форматі дискаунтера. Компанія була заснована 1 листопада 1993 року в місті Дніпро, коли шість гастрономів фірми «АгроТехБізнес» поклали початок становленню роздрібної мережі. Свою сучасну назву підприємство отримало у 1998 році від аббревіатури «АгроТехБізнес» та почало працювати під єдиним брендом у форматі дискаунтера.

Основною відмінною особливістю бізнес-моделі АТБ є оптимізація витрат та масштабна мережа продажів, що дозволяє підтримувати конкурентоспроможні ціни. Асортимент магазинів складає понад 3500 продуктів, з яких понад 900 представляють власні торгові марки «АТБ», що забезпечує додаткові переваги у ціноутворенні при збереженні якості продукції.

Станом на 2025 рік мережа налічує понад 1400 магазинів у більш ніж 350 населених пунктах України.. Компанія щодня обслуговує понад 4 млн покупців та є одним із найбільших роботодавців у галузі роздрібної торгівлі, де працює понад 50 тис осіб. За підсумками 2023 року корпорація АТБ очолила список найбільших компаній України, що підтверджує її лідерські позиції на ринку роздрібної торгівлі.

Компанія демонструє стабільне зростання основних фінансово-економічних показників. У 2024 році товарообіг мережі зріс на 15% порівняно з 2023 роком та становив 248,3 млрд гривень, а інвестиції компанії зросли на 25% і досягли майже 15 млрд гривень АТБ-Маркет є частиною великої корпорації «АТБ», яка об'єднує підприємства у галузях роздрібної торгівлі, харчової промисловості та логістики, що забезпечує вертикальну інтеграцію бізнес-процесів та підвищує ефективність діяльності компанії.

2.2 Характеристика об'єкту дослідження

Паста шоколадно-горіхова з фундуком та какао ТМ «Своя Лінія» масою 350 г у скляній банці є продуктом категорії кондитерських паст, що представлений у асортименті торгової мережі АТБ-Маркет. Торгова марка "Своя Лінія" є власною торговельною маркою (private label) АТБ-Маркет і відноситься до середнього цінового сегменту. Товари під цим брендом характеризуються оптимальним співвідношенням ціни та якості, що робить їх доступними для широкого кола споживачів. Продукція власних торгових марок АТБ виробляється понад 140 підприємствами-партнерами, які проходять ретельний відбір та контроль якості. Паста являє собою кондитерську масу на основі фундука з додаванням какао, призначену для намазування на хліб, використання в десертах та кондитерських виробках. Продукт фасується у скляну банку об'ємом 350 грамів, що забезпечує зручність зберігання та використання, а також дозволяє споживачеві візуально оцінити текстуру та колір пасти.

Товар виробляється в Туреччині, що є традиційним регіоном виготовлення високоякісних горіхово-шоколадних паст. Турецькі виробники мають багаторічний досвід у переробці фундука та виробництві кондитерських паст, оскільки Туреччина є одним із світових лідерів з вирощування та експорту фундука.

На основі аналогічних продуктів категорії, паста шоколадно-горіхова зазвичай містить цукор, рослинну олію (соняшникову або пальмову), обсмажений тертий фундук (5-13%), какао-порошок зі зниженим вмістом жиру (4-7%), сухе молоко або молочну сироватку, емульгатори та ароматизатори. Продукт характеризується ніжною кремовою текстурою, насиченим шоколадним смаком з вираженими горіховими нотами. Паста має універсальне призначення: її можна використовувати як самостійний десерт, намазувати на хліб, тости, млинці, додавати до випічки або використовувати як начинку для тортів і тістечок. Скляна банка забезпечує герметичність

упаковки, що дозволяє зберігати продукт протягом тривалого часу без втрати органолептичних властивостей (рис. 2.3).

Рисунок 2.3 – Зразок дослідження ТМ «Своя Лінія»

Nutella є шоколадно-горіховою пастою преміум-класу, що представляє собою світового лідера в категорії кондитерських паст для намазування. Продукт випускається італійською компанією Ferrero і є одним із найвпізнаваніших брендів у світовій харчовій промисловості. Nutella була вперше створена у 1940 році італійцем П'єтро Ферреро, засновником італійської компанії Ferrero, під час Другої світової війни, коли какао було дефіцитом. П'єтро Ферреро, кондитер з П'ємонті, створив рецепт солодкої пасти з фундуку, цукру і невеликої кількості рідкісного на той час какао. Перша партія Nutella була виготовлена на фабриці Ферреро у Альбі 20 квітня 1964 року і мала миттєвий успіх. Назва бренду походить від англійського слова nut (горіх) з італійським суфіксом -ella.

Ferrero розпочала свою історію у 1946 році в маленькому містечку Альба в П'ємонті, Італія, і сьогодні є однією з найбільших у світі компаній з виробництва фасованих солодоців з продукцією, що продається більш ніж у 170 країнах. Компанія включає 38 торгових компаній, 18 фабрик та приблизно 40 000 співробітників, виробляючи близько 365 000 тонн Nutella щорічно. Ferrero є найбільшим споживачем фундука у світі, закупаючи 25% світового виробництва.

Паста містить цукор, жир рослинний, лісові горіхи 13%, молоко сухе знежирене 8,7%, знежирений какао-порошок 7,4%, емульгатор лецитин та ароматизатор. Основними інгредієнтами Nutella є цукор і пальмова олія (понад 50%), а також 13% фундука, какао-порошок і знежирене молоко. Кожна баночка Nutella об'ємом 220 г містить приблизно 50 горіхів фундука.

Енергетична цінність на 100 г продукту становить 2258 кДж / 539 ккал, поживна цінність: білки 6,3 г, вуглеводи 57,5 г, жири 30,9 г. Продукт характеризується високою калорійністю, що типово для кондитерських паст на основі горіхів та шоколаду. Nutella випускається у скляних баночках різного об'єму: від 200 г до 1000 г, що забезпечує різні варіанти для споживачів залежно від їхніх потреб. Скляна упаковка дозволяє зберігати продукт протягом тривалого часу, забезпечує герметичність та екологічність. Характерна золотиста етикетка з чорним логотипом Nutella є впізнаваною у всьому світі. Nutella позиціонується як преміальний продукт у категорії шоколадно-горіхових паст. Паста продається більше ніж у 100 країнах світу і є культовим бренду. З 2007 року щорічно 5 лютого святкують Всесвітній День Nutella, що підкреслює популярність бренду серед споживачів [19].

Фотографічне зображення шоколадної пасту міститься у першому розділі. На рис. 2.4. наведено скріншот опису пасту на сайті «АТБ-Маркет».

Загальна інформація	
Торгова марка	Nutella
Країна	Польща
Тип продукту	Паста
Добавки	Какао
Вага	350 г

Рисунок 2.4 – Скріншот опису пасту Nutella на сайті «АТБ-Маркет»

Аналогічно опис пасту «Milka» наведено на рис. 2.5.

Загальна інформація	
Торгова марка	Milka
Країна	Польща
Тип продукту	Паста
Добавки	Какао
Вага	350 г

Рисунок 2.5 – Скріншот опису пасти Milka на сайті «АТБ-Маркет»

Паста горіхова Milka з фундуком та какао масою 350 г у скляній банці є продуктом преміум-сегменту категорії шоколадно-горіхових паст, що представляє один із найвпізнаваніших європейських брендів у сфері кондитерських виробів. Бренд Milka був створений у 1901 році Карлом Руссом-Сушардом, зятем Філіпа Сушарда, і перший шоколад Milka був упакований у характерну упаковку лілового кольору. Назва бренду є портманто двох основних інгредієнтів продукту: німецьких слів "Milch" (молоко) та "Kakao" (какао). До 1960-х років логотип Milka та лілова упаковка були зареєстровані як торгова марка, швидко ставши шоколадом номер один у Німеччині. З 2012 року брендом володіє американська компанія Mondelez International, яка відокремилася від свого попередника Kraft Foods Inc., що придбав бренд у 1990 році. У 1970 році Suchard об'єднався з Tobler, створивши Interfood, потім у 1982 році Interfood об'єднався з кавовою компанією Jacobs, ставши Jacobs Suchard. Mondelez International є другою за розміром кондитерською компанією у світі та працює у понад 160 країнах світу. Горіхова паста Milka виготовляється у Бельгії, що гарантує високі стандарти якості та дотримання європейських норм виробництва харчової продукції. З 1901 року шоколад Milka виробляється у Лерраку, Німеччина, на виробництво продукції під брендом Milka здійснюється на численних підприємствах компанії у Європі. Паста містить: цукор, олію ріпакову, сироватку суху молочну, пасту горіхову з фундука 5%, какао-порошок зі зниженим вмістом жиру 4,5%, молоко сухе

знежирене, какао-масло, олію соняшникову, емульгатор (лецитини), сіль кухонну, ароматизатори. На відміну від деяких конкурентів, що використовують пальмову олію, у складі пасти Milka переважно використовується ріпакова та соняшникова олії.

Продукт характеризується збалансованим вмістом горіхів (5%) та какао (4,5%), що забезпечує гармонійне поєднання шоколадних та горіхових смаків. Наявність молочних компонентів (суха молочна сироватка та сухе знежирене молоко) надає пасті характерну кремову текстуру та м'який вершковий присмак, притаманний продукції бренду Milka.

Паста фасується у скляну банку об'ємом 350 грамів з характерною лілово-білою етикеткою бренду Milka, на якій зображена впізнавана символічна бузкова корова. Символом бренду є лілова симентальська корова з дзвіночком на шиї, зазвичай на альпійському лузі, створена угорським рекламним агентом Шандором Сабо, який жив у Німеччині у 1971 році. Скляна упаковка забезпечує тривале зберігання продукту, екологічність та можливість візуального контролю якості пасти [21-23].

Паста Milka належить до преміум-сегменту ринку шоколадно-горіхових паст та конкурує з такими брендами як Nutella, Merenda та іншими продуктами категорії. Бренд Milka є одним із найвідоміших шоколадних брендів у світі, що забезпечує високу довіру споживачів до всієї продуктової лінійки, включаючи горіхову пасту.

Описані зразки аналізували за відповідністю маркування, органолептичними показниками і вмістом вологості. Методи дослідження описані у наступному параграфі.

2.3. Методи дослідження

Вимоги до маркування харчових продуктів в Україні регулюються, насамперед, Законом України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».

Основна мета – забезпечити споживачів точною, достовірною, чіткою та зрозумілою інформацією про продукт, щоб вони могли робити усвідомлений вибір.

Обов'язкова інформація на етикетці

Маркування фасованого харчового продукту, призначеного для кінцевого споживача, обов'язково повинно містити наступні відомості, викладені державною мовою (українською):

- Назва харчового продукту.
- Склад (перелік інгредієнтів) зазначається в порядку зменшення їхньої маси.
- Інгредієнти, що спричиняють алергічні реакції або непереносимість (наприклад, глютен, молоко, горіхи) — вони повинні бути виділені в переліку (жирним шрифтом, іншим кольором чи підкресленням).
- Кількість харчового продукту у встановлених одиницях вимірювання (вага нетто, об'єм).
- Мінімальний термін придатності (дата «краще спожити до...» або «вжити до...»).
- Будь-які особливі умови зберігання та/або умови використання (якщо необхідно).
- Найменування та місцезнаходження оператора ринку (виробника), відповідального за інформацію про продукт, а для імпортованих товарів — найменування та адреса імпортера.
- Країна або місце походження (для деяких продуктів — обов'язково, якщо його відсутність може ввести споживача в оману).

- Інструкція з використання, якщо без неї неможливе належне застосування продукту.
- Фактичний вміст спирту (для напоїв із вмістом спирту етилового понад 1,2% об'ємних одиниць).
- Інформація про поживну цінність (енергетична цінність, вміст жирів, насичених жирів, вуглеводів, цукрів, білків та солі).
- Позначка «з ГМО» (якщо частка ГМО перевищує 0,9%).
- Дата заморожування (для певних продуктів, які можуть продаватися розмороженими).
- Позначення, що ідентифікує партію (лот), до якої належить харчовий продукт.

Загальні вимоги до розміщення

1. Мова. Вся обов'язкова інформація повинна бути викладена державною мовою (українською).
2. Читабельність. Написи мають бути точними, чіткими, зрозумілими, розбірливими та розміщені на видному місці (на упаковці чи етикетці).
3. Неприхованість. Інформація не повинна приховуватися іншою текстовою чи графічною інформацією.
4. Шрифт. Повинен бути чітким, контрастним до фону та мати мінімальний розмір для забезпечення легкості читання.

Вимоги до маркування є ключовими для захисту прав споживачів та забезпечення безпечності харчових продуктів.

Методи дослідження органолептичних показників шоколадної пасти базуються на сенсорному аналізі з використанням органів чуття (зір, нюх, дотик, смак) і часто застосовують бальну систему оцінки.

Основним стандартом, що регулює методи органолептичної оцінки кондитерських виробів в Україні, є ДСТУ 4683:2006 «Вироби кондитерські. Методи визначення органолептичних показників якості, розмірів, маси

нетто» (або аналогічні галузеві стандарти та технічні умови). У таблиці 2.1 описано вимоги до органолептичних показників шоколадної пасти.

Таблиця 2.1 – Вимоги до органолептичних показників шоколадної пасти

Показник	Об'єкт оцінки	Метод сприйняття
Зовнішній вигляд	Стан поверхні, наявність включень, розшарування.	Візуальний (око)
Колір	Відтінок (від світло-коричневого до темно-коричневого), рівномірність.	Візуальний (око)
Консистенція / Текстура	Ступінь в'язкості, однорідність, пластичність, мазкість.	Дотиковий (ложка, ротова порожнина)
Аромат / Запах	Інтенсивність, наявність специфічного шоколадного та горіхового аромату, відсутність сторонніх запахів.	Нюховий (ніс)
Смак	Солодкість, наявність шоколадного та горіхового смаку, збалансованість, відсутність сторонніх присмаків.	Смаковий (ротова порожнина)

Нами розроблена балова оцінка органолептичних показників шоколадної пасти.

Таблиця 2.2 – Балова оцінка смаку і аромату шоколадної пасти

Оцінка (Бали)	Опис та Характеристика
5 (відмінно)	Чистий, яскраво виражений, гармонійний шоколадно-горіховий смак і аромат, без сторонніх присмаків чи запахів. Приємний, тривалий післясмак.
4 (добре)	Добре виражений смак і аромат, збалансований, але, можливо, трохи менш інтенсивний або зі швидшим зникненням післясмаку.
3 (задовільно)	Смак і аромат слабо виражені або не зовсім збалансовані (наприклад, надмірна солодкість), відсутність яскравих горіхових нот.
2 і < (незадовільно)	Присутність неприємних, сторонніх або хімічних присмаків/запахів (прогірклість, затхлість, борошністий присмак).
Коефіцієнт	4 (Максимальна сума балів: 20)

вагомості:	
------------	--

Балова оцінка консистенції та текстури описана у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Балова оцінка консистенції та структури

Оцінка (Бали)	Опис та Характеристика
5 (відмінно)	Ніжна, однорідна, пластична, легко маститься. Приємно тане в роті, без відчуття крупинок, піщинок чи грудочок.
4 (добре)	Однорідна, але, можливо, дещо загуста або занадто рідка для оптимального мащення. Невелике відчуття в'язкості.
3 (задовільно)	Наявність незначних грудочок або ледь помітної крупинчастості, яка знижує відчуття ніжності.
2 і < (незадовільно)	Виражена крупинчастість, грудкуватість, розшарування (відшарування олії) або надмірна твердість/в'язкість.
Коефіцієнт вагомості:	3 (Максимальна сума балів 15)

Балова оцінка зовнішнього вигляду і кольору описан у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Балова оцінка зовнішнього вигляду і кольору

Оцінка (Бали)	Опис та Характеристика
5 (відмінно)	Рівномірний, насичений колір (від світло- до темно-коричневого, відповідно до типу пасти), гладка, глянцева поверхня.
4 (добре)	Колір рівномірний, але, можливо, трохи тьмяний. Поверхня ледь матова.
3 (задовільно)	Колір недостатньо насичений або має ледь помітну неоднорідність. Помітний наліт (жирове або цукрове «посивіння»).
2 і < (незадовільно)	Неоднорідний колір, наявність великих плям, виражений наліт, або розшарування на поверхні.
Коефіцієнт вагомості:	2 (Максимальна сума балів: 10)

Інтерпретація результатів (для максимальної суми 45 балів) описана у таблиці 2.6.

Діапазон балів	Оцінка якості
----------------	---------------

40 – 45	Відмінна якість (відповідає вищому сорту).
30 – 39	Добра якість (відповідає першому сорту).
20 – 29	Задовільна якість (допустимі незначні відхилення).
< 20	Незадовільна якість (продукт має значні дефекти).

Принципова схема дослідження наведена на рис. 2.6.

Рисунок 2. 6 – Принципова схема досліджень

Дослідження дипломної роботи включали кілька етапів.

На першому етапі в результаті опрацювання інформаційних джерел було сформульовано наукову проблему та визначено мету досліджень, обрано об'єкт та методи дослідження.

На другому етапі проаналізовано асортимент шоколадної пасти «АТБ-Маркет».

На третьому етапі було складено програму проведення експертизи шоколадної пасти.

Четвертий етап передбачав проведення експертизи шоколадної пасти.

П'ятий етап передбачав дослідження процесу митного оформлення в режимі імпорту та оформлення митної документації.

На шостому етапі сформульовано висновки і надано пропозиції.

Заключний етап передбачав оформлення дипломної роботи.

Висновки до розділу 2

1. Організація досліджень «АТБ-Маркет». «АТБ-Маркет» — це найбільша в Україні мережа дискаунтерів, яка з моменту свого заснування на початку 1990-х років розвинула унікальну модель жорсткого дискаунтера, орієнтовану на пропонування широкого асортименту товарів за мінімально можливими цінами. Основним принципом роботи мережі є економія на витратах (оптимізована логістика, стандартизовані торговельні зали, мінімум персоналу) та ставка на власні торгові марки (ВТМ), частка яких у структурі продажів постійно зростає і є ключовим інструментом цінової конкуренції.

2. Об'єкти дослідження – шоколадна паста «Nutella», «Milka», «Своя Лінія».

3. Шоколадні паста проаналізовані за органолептичними, фізико-хімічними показниками та відповідністю маркування. Розроблена балова органолептична шкала.

РОЗДІЛ 3

ТОВАРОЗНАВЧЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ШОКОЛАДНОЇ ПАСТИ

3.1 Аналіз маркування зразків шоколадної паста

Для дослідження маркування були обрані критерії статті 6 Закону України від 06.12.2018 № 2639-VIII «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».

Відповідно до чинного законодавства України, маркування харчових продуктів має містити обов'язкову інформацію, яка дозволяє споживачеві приймати обґрунтовані рішення щодо придбання та споживання продукції. До обов'язкових відомостей належить найменування харчового продукту, перелік інгредієнтів у порядку зменшення їх маси, відомості про наявність алергенів, кількість нетто продукту, термін придатності або дата мінімальної стійкості, умови зберігання та використання, найменування або назва і місцезнаходження оператора ринку харчових продуктів, країна походження або місце походження для певних категорій продуктів, а також інструкція з використання, якщо її відсутність унеможливило належне використання харчового продукту.

Особливу увагу законодавець приділяє інформуванню споживачів про алергени, які відповідно до Додатку 2 Закону включають злаки, що містять глютен, ракоподібні, яйця, рибу, арахіс, сою, молоко, горіхи, селеру, гірчицю, насіння кунжуту, діоксид сірки та сульфіти, люпин і молюски. Інформація

про наявність цих речовин має бути чітко виділена у переліку інгредієнтів таким чином, щоб вона помітно відрізнялася від решти інформації.

Важливим аспектом українського законодавства є вимога про використання української мови для маркування харчових продуктів, що реалізуються на території України.

Аналіз відповідності маркування наведено у таблиці 3. 1.

Таблиця 3. 1 – Відповідність маркування Закону України від 06.12.2018

№ 2639-VIII

Обов'язкова інформація	Назва зразка		
	Nutella	Milka	Своя лінія
Назва харчового продукту	Паста шоколадно-горіхова з какао	Паста шоколадно-горіхова з фундука з додаванням какао	Паста шоколадна з фундуком
Перелік інгредієнтів	Цукор, пальова олія, фундук, молоко сухе знежирене 8,7%, какао-порошок зі знеженим вмістом жиру, емульгатор соєвий лецитин, ванілін	Цукор, олія ріпакова, сироватка суха молочна, паста горіхова 5%, олія соняшникова, емульгатор, сіль кухонна, ароматизатори	Цукор, пальова олія, фундук, молоко сухе знежирене, какао-порошок, емульгатор, ароматизатори
Інформація про алергени	Фундук, молоко сухе, соєвий лецитин	Сироватка суха молочна, фундук, молоко сухе знежирене, може містити арахіс, інші горіхи та пшеницю	Фундук, молоко сухе, соєвий лецитин
Маса нетто харчового продукту	500 г	350 г	350 г
Термін зберігання	24 місяці з дня виробництва	12 місяців з дня виготовлення	24 місяці з дня виробництва
Харчова цінність	Енергетична цінність – 539 Ккал, жири – 30,9 г (з них насичені 10,6 г), вуглеводи 57,5 г (з них цукри – 56,3 г), білки – 6,3 г, сіль – 0,107 г	Енергетична цінність – 555 Ккал, жири – 34 г (з них насичені 4,6 г), вуглеводи 58 г (з них цукри – 57 г), білки – 3,8, харчові волокна – 2,1, г, сіль – 0,18 г	Енергетична цінність – 557 Ккал, жири – 33 г, з них насичені – 6,1 г, вуглеводи – 63 г, білки – 1,8 г.
Умови зберігання або умови використання	Зберігати у сухому прохолодному місці	Зберігати при +15 °С (+- 5) та відносній вологості повітря 65%	Зберігати у сухому прохолодному місці
Країна або місце походження	Німеччина	Бельгія	Туреччина
Імпортер	Ferrero, Frankfurt am Main, ТОВ «Фоззі Коммерц», пр. Тичини Павла, вул. 1В	ПрАТ «Монделіс Україна», Сумська обл. м. Тростянець, вул. Набережна 28А	«АТБ-Маркет», м. Дніпро, проспект О. Поля
Інструкції з використання	Продукт готовий до споживання	Продукт готовий до споживання	Продукт готовий до споживання

За даними аналізу всі зразки відповідають вимогам харчового законодавства. Маркування було нанесено читабельним шрифтом українською мовою. Вся необхідна інформація, включно, з алергенами зазначена на пакуванні. Всі зразки є імпортованими з інших країн, але на маркуванні зазначені дані про офіційного імпортера.

3.2 Органолептичне оцінювання якості шоколадних паст

Під час органолептичної оцінки шоколадних паст було визначено: смак і аромат, зовнішній вигляд, форма, консистенцію та структуру. Всі дослідження проводились при температурі 18 ± 30 С. Усі проби оцінювались при однаковій температурі (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Органолептичне оцінювання якості шоколадних паст

Показник	Об'єкт оцінки	Nutella	Milka	Своя лінія
Зовнішній вигляд	Стан поверхні, наявність включень, розшарування.	Поверхня без сторонніх включень, відшарувань	Поверхня без сторонніх включень, відшарувань	Поверхня з сторонніх
Колір	Відтінок (від світло-коричневого до темно-коричневого), рівномірність.	Коричневий	Коричневий	Коричневий
Консистенція / Текстура	Ступінь в'язкості, однорідність, пластичність, мазкість.	Однорідна пластична	Однорідна пластична	Однорідна пластична
Аромат / Запах	Інтенсивність, наявність специфічного шоколадного та горіхового аромату, відсутність	Шоколадний аромат з відтінками какао та фундука	Яскравий шоколадний аромат	Шоколадний аромат

	сторонніх запахів.			
Смак	Солодкість, наявність шоколадного та горіхового смаку, збалансованість, відсутність сторонніх присмаків.	Солодка, ніжна, з присмаком фундука	Солодка, ніжна, з присмаком фундука і яскравим відтінком какао	Відчивається присмак кондитерськоо жиру

Результати балової оцінки наведені у таблиці нижче.

Таблиця 3.3 – Результати балової оцінки шоколадної пасти

Показник	Nutella	Milka	Своя лінія
Зовнішній вигляд і колір	10	9	6
Консистенція і структура	15	13	10
Смак і аромат	20	18	16
Разом	45	40	32

Отже, паста і «Milka» відповідають відмінній якості, а «Своя лінія» - добрій.

Отже, найкращою за органолептичними показниками є шоколадна паста «Nutella», яка відповідає відмінному рівню якості за органолептичними показниками. Органолептичні показники якості шоколадних паст є дуже важливими, адже цей товар є досить популярним особливо серед дітей. Нутраціологічні властивості шоколадної пасти викликають сумніви через високий вміст вуглеводів (доданого цукру).

3.3 Класифікаційна експертиза шоколадної пасти за УКТЗЕД

Класифікаційна експертиза товарів є важливим інструментом правильного визначення коду товару згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД). Підкреслюється важливість точного визначення коду товару для нарахування митних платежів, застосування заходів регулювання зовнішньоекономічної діяльності та адміністрування податку на додану вартість. Особливо актуальною ця проблема стає для складних харчових продуктів, до яких належать шоколадні пасти, оскільки вони можуть мати різний склад, консистенцію та призначення, що впливає на їх класифікацію [31].

УКТ ЗЕД – це систематизований перелік товарів, що складається на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів та затверджується законом про Митний тариф України.. Правильна класифікація товару є обов'язковою для всіх учасників зовнішньоекономічної діяльності, оскільки від правильності визначеного коду залежить величина митних платежів, можливість застосування пільг, встановлення квот та інших заходів нетарифного регулювання. Складність сучасного асортименту товарів часто потребує спеціальних знань та проведення товарознавчих досліджень для встановлення їх класифікаційних ознак. Класифікаційна експертиза проводиться з метою встановлення характеристик товару, які є визначальними для віднесення його до певної товарної позиції УКТ ЗЕД. Такими характеристиками можуть бути: матеріал або речовина, з якої виготовлений товар, функції товару, ступінь обробки, призначення, спосіб виготовлення та інші класифікаційні ознаки. Структура десятизнакового цифрового кодового позначення товарів в УКТЗЕД включає код групи (перші два знаки), товарної позиції (перші чотири знаки), товарної підпозиції (перші шість знаків), товарної категорії (перші вісім знаків), товарної підкатегорії (десять знаків). Така ієрархічна структура дозволяє послідовно конкретизувати характеристики товару, переходячи від загальних категорій

до більш специфічних. Для правильної класифікації товарів застосовуються Основні правила інтерпретації УКТ ЗЕД, які є невід'ємною складовою частиною товарної номенклатури. Перші чотири правила регламентують порядок визначення товарної позиції, тобто перших чотирьох знаків коду. П'яте правило стосується класифікації тари та упаковки, а шосте правило застосовується для визначення підпозиції, категорії або підкатегорії товару. Шоколадні пасти належать до групи 18 «Какао та продукти з нього» УКТ ЗЕД. Товарна позиція 1806 включає шоколад та інші готові харчові продукти з вмістом какао, зокрема інші готові вироби у вигляді блоків, плиток чи батонів, масою понад 2 кг або в рідкому стані, у вигляді пасти чи порошку, у гранулах або іншому аналогічному вигляді, які містяться в контейнерах або в первинній упаковці, масою нетто понад 2 кг. Класифікація шоколадних паст здійснюється в межах товарної позиції 1806 (рис. 3.1).

Пошук в УКТ ЗЕД

УКТЗЕД	
Розділ IV (16-24)	Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його заміники; продукти, з вмістом та без вмісту нікотину, призначені для вдихання без горіння; інші нікотиновмісні продукти, призначені для забезпечення надходження нікотину в тіло людини
Група 18	Какао та продукти з нього
1801 00 00 00	Какао-боби, цілі або розмелені, сирі або смажені
1802 00 00 00	Шкаралупи, шкірки (лушпайки) та інші відходи какао
1803	Какао-паста, знежирена або незнежирена:
1804 00 00 00	Какао-масло, какао-жир
1805 00 00	Какао-порошок, без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин:
1806	Шоколад та інші готові харчові продукти з вмістом какао:

Рисунок 3.1 – Розділ 18 УКТЗЕД

Товарна позиція 1806 – Шоколад та інші готові харчові продукти з вмістом какао. Структура позиції наведена на рис. 3.2.

надходження нікотину в тіло людини	
Група 18	Какао та продукти з нього
1806	Шоколад та інші готові харчові продукти з вмістом какао:
- 1806 10	какао-порошок, з додаванням цукру чи інших підсолоджувальних речовин:
-- 1806 10 15 00	без вмісту цукрози або з вмістом менш як 5 мас.% цукрози (включаючи інвертний цукор, перерахований на цукрозу) чи ізоглюкози, перерахованої на цукрозу
-- 1806 10 20 00	з вмістом 5 мас.% або більше, але менш як 65 мас.% цукрози (включаючи інвертний цукор, перерахований на цукрозу) чи ізоглюкози, перерахованої на цукрозу
-- 1806 10 30 00	з вмістом 65 мас.% або більше, але менш як 80 мас.% цукрози (включаючи інвертний цукор, перерахований на цукрозу) чи ізоглюкози, перерахованої на цукрозу
-- 1806 10 90 00	з вмістом 80 мас.% або більше цукрози (включаючи інвертний цукор, перерахований на цукрозу) чи ізоглюкози, перерахованої на цукрозу
- 1806 20	інші готові вироби у вигляді блоків, плиток чи батонів, масою понад 2 кг або в рідкому стані, у вигляді пасти чи порошку, у гранулах або іншому аналогічному вигляді, які містяться в контейнерах або в первинній упаковці, масою нетто понад 2 кг:
-- 1806 20 10 00	з вмістом 31 мас.% або більше какао-масла чи з вмістом у сумі 31 мас.% або більше какао-масла і молочного жиру
-- 1806 20 30 00	з вмістом у сумі 25 мас.% або більше, але менш як 31 мас.% какао-масла та молочного жиру
-- [1806 20 5]	інші:
--- 1806 20 50 00	з вмістом 18 мас.% або більше какао-масла
--- 1806 20 70 00	крихти молочного шоколаду
--- 1806 20 80 00	шоколадна глазур
--- 1806 20 95 00	інші
-- [1806 3]	інші, у вигляді блоків, плиток чи батонів:
-- 1806 31 00 00	з начинкою
-- 1806 32	без начинки:
--- 1806 32 10 00	з додаванням зерен зернових культур, горіхів або плодів
--- 1806 32 90 00	інші

Рисунок 3.2 - Структура товарної позиції 1806

Для визначення конкретного коду необхідно проаналізувати характеристики продукту:

- Форма випуску (блоки, плитки, паста, порошок);
- Маса упаковки (до 2 кг або понад 2 кг);
- Наявність начинки;
- Вміст какао;
- Призначення продукту.

Шоколадні пасти, як правило, класифікуються у підпозиції **1806 90** – «інші готові вироби у вигляді блоків, плиток чи батонів, масою понад 2 кг або в рідкому стані, у вигляді пасти чи порошку, у гранулах або іншому аналогічному вигляді». Ця підпозиція охоплює продукти, що реалізуються в промислових упаковках або призначені для подальшої промислової переробки. Якщо шоколадна паста реалізується в споживчій упаковці (наприклад, у банках по 200-500 грам), тоді може застосовуватися інша підпозиція в межах товарної позиції 1806. Для точної класифікації експерт повинен проаналізувати:

1. Склад продукту: процентний вміст какао-продуктів (какао-масла, какао-порошку), цукру, молочних продуктів, горіхової пасти, рослинних жирів;
2. Консистенцію: паста має бути пастоподібною, здатною до намазування;
3. Призначення: для безпосереднього споживання або для промислової переробки;
4. Маса нетто упаковки: до або понад 2 кг.

Виходячи зі складу шоколадних паст, можна зробити висновок, що вони класифікуються 180690 у підкатегорії (рис. 3.3).

▣ 1806 90	інші:
▣ [1806 90 1]	шоколад і шоколадні вироби:
▣ [1806 90 11]	шоколадні цукерки (включаючи праліне), з начинкою або без начинки:
◇ 1806 90 11 00	які містять алкоголь
◇ 1806 90 19 00	інші
▣ [1806 90 3]	інші:
◇ 1806 90 31 00	з начинкою
▣ 1806 90 39	без начинки:
◇ 1806 90 39 10	вироби з вмістом неїстівних ігор або сувенірів
◇ 1806 90 39 90	інші
◇ 1806 90 50 00	кондитерські вироби з цукру та їх замітники, виготовлені з цукрозамінників, з вмістом какао
◇ 1806 90 60 00	пасти, що містять какао
◇ 1806 90 70 00	готові вироби, що містять какао та використовуються для виробництва напоїв
◇ 1806 90 90 00	інші

Рисунок 3.3 – Класифікація підкатегорії 180690

Код товару зазначено на рис. 3.4. Код товару стане підставою для тарифного та нетарифного регулювання експорту і мпорту шоколадних паст.

Довідка по товару УКТЗЕД
Код товару : 1806 90 60 00 станом на 21.11.2025
Шоколад та інші готові харчові продукти з вмістом какао: - інші: -- пасти, що містять какао Основна одиниця виміру: кг (код 166) Додаткова одиниця виміру: немає

Рисунок 3.4 – Код товару «шоколадна паста»

Правильна класифікація шоколадних паст вимагає комплексного підходу, що включає аналіз складу, властивостей, призначення та способу упаковки продукту. Експерт-товарознавець повинен володіти глибокими знаннями технології виробництва харчових продуктів, структури УКТ ЗЕД та методології проведення товарознавчих досліджень.

Висновки до розділу 3

1. За результатами експертизи встановлено, що маркування всіх зразків шоколадних паст відповідає вимогам чинного українського законодавства (зокрема, Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» та відповідних стандартів). Не виявлено недоліків у розмірі шрифтів чи мовному маркуванні.

2. Органолептична експертиза показала, що якість досліджених шоколадних паст відповідає вимогам за такими показниками, як зовнішній вигляд (однорідна, глянцева поверхня), консистенція (м'яка, кремоподібна, легко намазується) та запах (виражений шоколадно-горіховий). Найвищі оцінки отримали пасти «Nutella» та «Millenium».

3. Класифікаційна експертиза підтвердила, що шоколадні пасти, як готові харчові продукти з вмістом какао, цукру та жиру, однозначно класифікуються згідно з УКТЗЕД у групі 18 «Какао та продукти з нього», під субпозицією, що відповідає готовим харчовим продуктам з какао (як правило, це код 1806 або більш деталізовані підпозиції, наприклад, 1806 90 «Інші шоколадні вироби»). Правильне визначення коду УКТЗЕД є критично важливим для митного оформлення, нарахування податків (ПДВ) та застосування нетарифних заходів регулювання, забезпечуючи коректність зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 4

МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ІМПОРТУ ШОКОЛАДНИХ ПАСТ

4.1 Аналіз договору на надання митно-брокерських послуг

Брокерська діяльність – це діяльність по здійсненню цивільно-правових угод. Об'єктами угод стають цінні папери, а здійснює брокерську діяльність особа виступає в якості коміонера або повіреного, і діє на підставі договору комісії або доручення. Крім того брокерська діяльність, а точніше її здійснення вимагає наявності довіреності на вчинення подібних угод, якщо в договорі відсутня вказівка на повноваження коміонера або повіреного.

ТОВ Компанія «АРЕС» (далі по тексту Виконавець), що здійснює декларування, і АТБ Маркет (далі по тексту Замовник), склали Договір № 12 від 02 квітня 2025 р. на надання митно-брокерських послуг (додаток Ж).

Договір складається з наступних розділів:

- преамбула;
- предмет договору;
- права та обов'язки сторін;
- термін виконання робіт;
- умови сплати митних платежів;
- розрахунки і умови оплати послуг Виконавця;
- особливості умови і відповідальності Сторін;
- згода-повідомлення;
- форс-мажорні обставини;
- арбітраж;
- термін дії, внесення змін і дострокове припинення Договору;
- місцезнаходження і реквізити сторін.

Преамбула містить повне і достовірне найменування сторін договору, інформацію щодо директорів, а також зазначають документи на підставі яких сторони здійснюють свою діяльність.

Предмет договору містить інформацію про доручення та зобов'язання сторін, а саме за обумовлену плату і в обумовлений термін надавати послуги по декларуванню товарів, майна, транспортних засобів та інших предметів (далі товарів) Замовника, що переміщуються через митний кордон України, та їх оформленню у Київській регіональній та Бориспільській митниці, а також надавати інші, пов'язані із зовнішньоекономічною діяльністю Замовника, послуги. Дії, пов'язані з декларуванням і митним оформленням товарів Замовника, здійснювати самостійно від свого імені за рахунок і за дорученням Замовника в порядку, передбаченому цим Договором та чинним законодавством України.

Розділ «Права та обов'язки сторін» містить інформацію безпосередньо щодо обов'язків виконавця: здійснювати підготовку, оформлення документів для митного контролю (оформлення); здійснювати декларування та митне оформлення товарів у встановленому чинними законодавчими та нормативними актами і документами порядку; правильно нараховувати митні платежі; подавати на ознайомлення Замовника на його вимогу Ліцензію про визнання Виконавця декларантом; зберігати комерційну таємницю і конфіденційну інформацію, яка міститься в документах Замовника; надавати консультації Замовнику щодо вимог митного законодавства України, знайомити його при необхідності з цими документами, попереджувати Замовника про встановлені заборони чи обмеження щодо розпорядження товарами у випадках, якщо митне оформлення не завершено. Його права: запитувати у Замовника документи, необхідні для митного оформлення товарів; відмовити Замовнику у наданні послуг по декларуванню за конкретним дорученням у випадку, коли у Виконавця є достатні підстави вважати, що документи містять заздалегідь неправдиві відомості та/або дії Виконавця нестимуть протиправний характер; перевіряти повноваження

Замовника щодо приналежності йому товарів та дійсність документів, необхідних для митного оформлення, переданих ним; здійснювати контроль за своєчасною і повною сплатою митних платежів Замовником; оплачувати від імені клієнта зі свого рахунку митні платежі, послуги митного терміналу, послуги за оформлення дозвільних документів, послуги карантинного контролю; завіряти документи, що мають відношення до митного оформлення товарів своєю печаткою. Також в цьому розділі вказуються обов'язки Замовника такі як: до початку митного оформлення кожної відправки (надходження) товарів надавати Виконавцю всі необхідні для митного оформлення документи, згідно с переліком документів, наданих Виконавцем; в необхідних випадках надавати уповноваженій особі Виконавця доручення на виконання окремих функцій від імені Замовника; забезпечувати Виконавцю доступ до товарів, що підлягають декларуванню та митному оформленню.

Термін виконання робіт Виконавцем залежить від обсягу необхідних робіт, графіку роботи митниці та погоджується письмово Сторонами додатково по кожному зверненні.

Розділ «Умови сплати митних платежів» містить інформацію що митні платежі (мито, митні збори, акцизний збір, ПДВ) мають бути сплачені Замовником до того, як митниці будуть пред'явлені товари. В разі встановлення згодом недобору митних платежів, після випуску митницею товарів у вільне використання відповідальність за їх доплату несе Замовник.

Розділ «Розрахунки і умови оплати послуг Виконавця» містить повну інформацію щодо розрахунків з Виконавцем, таку як: за надання послуг по митному оформленню товарів, Замовник виплачує Виконавцю суму, розмір якої залежить від обсягу виконаних робіт та наданих послуг; розрахунок цього розміру здійснюється згідно з тарифом Виконавця.

Розділ «Особливі умови і відповідальність Сторін» містить інформацію щодо зобов'язання, що виникає з цього Договору, Сторона несе відповідальність, визначену цим Договором та чинним законодавством

України. Замовник несе повну юридичну відповідальність за достовірність даних, в наданих ним документах виконавцю та митним органам. Виконавець не несе відповідальність за невідповідність товарів, а також за зобов'язання Замовника, які останній надав безпосередньо митниці.

Розділ «Згода-повідомлення» - підписуючи даний договір Виконавець, як суб'єкт персональних даних, дає свій добровільний та однозначний дозвіл на вчинення Замовником, як володільцем бази персональних даних, всіх дій, які передбачені Законом України «Про захист персональних даних», в тому числі, але не виключно щодо обробки персональних даних у відповідності до сформульованої мети їх обробки; доступ до персональних даних Виконавця та працівників Виконавця, що включені до Баз персональних даних контрагентів-фізичних осіб та працівників контрагентів Замовника, третіх осіб дозволяється лише у випадках та порядку, передбаченому законодавством України; Виконавець не вимагає повідомлення про поширення (передачу третім особам) своїх персональних даних та персональних даних працівників Виконавця.

Розділ «Форс-мажорні обставини» містить інформацію про невиконання свої зобов'язань Сторонами по цьому Договору в результаті революції, стихійного лиха, пожежі, військових конфліктів, змін у законодавстві і дій органів влади, централізованого вимикання електроенергії або інших обставин, які знаходяться поза контролем Сторін, строки виконання зобов'язань подовжуються на відповідний період дії таких обставин. При цьому Сторони звільняються від відповідальності. Строк дії форс-мажорних обставин підтверджується Торгово-промисловою палатою України або уповноваженими нею регіональними відділеннями.

Розділ «Арбітраж» містить інформацію щодо вирішення усіх спорів, що виникають з цього Договору або пов'язані із ним.

Розділ «Термін дії, внесення змін і дострокове припинення Договору» містить інформацію щодо встановлення недоцільності або неможливості виконання договірних зобов'язань зацікавлена Сторона вносить пропозицію

про дострокове припинення дії цього Договору, яка повинна бути негайно розглянута. Одностороння відмова від виконання зобов'язань Договору не допускається.

4.2 Укладання зовнішньоекономічного контракту на поставку однієї партії шоколадних паст

Сьогодні, коли більшість держав прагне до інтеграції у світове товарно-грошове співтовариство, врегульована зовнішньоекономічна діяльність та налагоджені міжнародні відносини відіграють значну роль для ефективного економічного розвитку [49]. Основною формою зовнішньоекономічних відносин є зовнішньоекономічний договір (контракт).

Зовнішньоекономічний контракт – матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, яка спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав і обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності.

Зовнішньоекономічний договір (контракт) укладається виключно між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними контрагентами. Всі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають рівне право здійснювати будь-які її види, прямо не заборонені законами України, незалежно від форм власності та інших ознак [50].

Зовнішньоекономічний контракт укладається відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (№ 959-ХІІ від 16.04.1991 р.) [51] та інших законів України з урахуванням її міжнародних угод. Суб'єкти підприємницької діяльності при складанні тексту ЗЕ контракту мають право використовувати відомі міжнародні звичаї, рекомендації міжнародних органів та організацій, якщо це не заборонено прямо та у виключній формі Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» або іншими законами .

Зовнішньоекономічний контракт укладається суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності або його представником у простій письмовій формі, якщо інше не передбачено законом або чинним міжнародним договором, згода на обов'язковість якого дана Верховною Радою України. Слід зазначити, що чинні міжнародні договори України відповідають вимогам українського законодавства про письмову форму зовнішньоекономічного контракту.

До умов, що мають бути передбачені в зовнішньоекономічному контракті(додаток В), належать:

- назва, номер контракту, дата та місце його укладення (Договір поставки(довгостроковий) №21 від 01.04.2025 р. м. Київ, Україна);

- сторони договору – містить інформацію про Продавця та Покупця (покупець – 08132, Україна, Бучанський р-н, Київська обл., місто Вишневе, вул. Промислова, 5-В);

- предмет договору - постачальник зобов'язується постачати товар (передавати у власність Покупця), а Покупець зобов'язується прийняти товар та сплатити за нього на умовах Договору;

- відомості про товар - табл. 4.1.

Таблиця 4.1 – Відомості про товар «Nutella»

№	Опис товару	Пакування	Об'єм/Маса нетто	Одиниця виміру
1	Шоколадна паста «Nutella»	Скляна банка	200 г	Штука
2	Шоколадна паста «Nutella»	Скляна банка	350 г	Штука
3	Шоколадна паста «Nutella»	Скляна банка	600 г	Штука
4	Шоколадна паста «Nutella»	Пластмасове відро (для HoReCa)	3 кг	Штука

5	Шоколадна паста «Nutella»	Порційна упаковка (міні-формат)	15 г	Упаковка/Блок
---	---------------------------	---------------------------------	------	---------------

- умови постачання (партія товару, що узгоджена відповідною специфікацією повинна бути поставлена Покупцю не пізніше 20 квітня 2017 року постачання здійснюється на умовах FCA, перехід права власності відбувається в момент поставки партії товару. Пунктом постачання товару є м. Warszawa, Polska;

- ціна та порядок розрахунків (вартість партії товару становить п'ять тисяч дев'яносто євро. Розрахунки за кожен партію товару здійснюються в безготівковому порядку протягом 5 (п'яти) календарних днів з моменту отримання товару;

- права та обов'язки сторін (постачальника зобов'язаний постачати Покупцеві товар за умов договору, попередити покупця про всі права третіх осіб на товар, що постачається, покупець зобов'язаний прийняти товар, крім випадків, коли він має право вимагати заміни товару або право відмови від договору, оплачувати товар згідно з умовами визначеними у договорі та в специфікації. Постачальник має право вимагати від покупця прийняття товару, що відповідає умовам визначеним в договорі та в специфікації, припинити постачання чергової партії товару, якщо покупець не повністю сплатив вартість попередньої партії товару. Покупець має право: вимагати від постачальника постачання товару, у разі поставки товару більш низької якості, ніж вимагається стандартом, відмовитися від прийняття та оплати товару, а якщо товар уже оплачений, вимагати повернення сплаченої суми);

- відповідальність сторін (у випадку порушення своїх зобов'язань за договором сторони несуть відповідальність визначену договором та чинним законодавством, сторони не несуть відповідальність за порушення своїх зобов'язань за договором, якщо воно сталося не з їх вини, жодна із сторін не несе відповідальність за невиконання чи неналежне виконання своїх

зобов'язань по цьому договору, якщо це невиконання чи неналежне виконання зумовлені дією обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин). За порушення строків поставки товару постачальник сплачує штраф у розмірі 50 євро за кожен день прострочення поставки, за необґрунтовану відмову від розрахунку за товар покупець виплачує пеню у розмірі 5 % від суми відмови, за кожний день прострочення, до моменту повного виконання Покупцем свого зобов'язання по оплаті, за односторонню необґрунтовану відмову від виконання своїх зобов'язань, що впливають з договору винна сторона несе відповідальність у вигляді штрафу в розмірі 10 % від ціни товару зазначений в специфікації).

- строк дії договору (даний договір набирає чинності з моменту підписання його сторонами і діє до «01» квітня 2025 р. У випадку, якщо жодна із сторін письмово не заявить про свій намір розірвати або змінити договір за 10 днів до його закінчення, даний договір вважається пролонгованим на строк 1 (один) рік);

- зміна умов Договору та інші положення (умови договору можуть бути змінені за взаємною згодою сторін з обов'язковим складанням письмового документу, дострокове розірвання договору можливе лише за згодою сторін, усі спори, що пов'язані з договором вирішуються шляхом переговорів між сторонами, даний договір укладено у двох оригінальних примірниках, по одному для кожної із сторін, додатки до договору є його невід'ємною частиною);

- місцезнаходження та реквізити Сторін і розрахунковий рахунок 34503006785609 в ПАТ «Універсал Банк», поштова адреса: Київська область, Київ, просп. Науки, 1, 03039, телефон: (044) 531-46-64, 531-46-69. Покупець – АО «КОПЕРНИК», юридична адреса: ul. Patriotow 195/C2/C5 04-858 Warszawa, розрахунковий рахунок 2490985424120978 в «Bank Pekao», поштова адреса: ul. Patriotow 195/C2/C5 04-858 Warszawa, телефон: +48 (56) 659-17-12).

Зовнішньоекономічний договір є ключовим правовим інструментом,

що оформлює та регулює відносини між суб'єктами господарювання, які знаходяться під юрисдикцією різних держав. Успішне укладання та виконання договору є передумовою для ефективного здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

4.3 Підготовка пакету документів для митного оформлення шоколадних паст в режимі «імпорт»

На відміну від податкових органів, які здійснюють контроль за правильністю та своєчасністю сплати податків до бюджету переважно під час документальних перевірок діяльності платників податків, Державна митна служба України (ДМСУ) правильність нарахування і своєчасність сплати податків під час переміщення товарів через митний кордон України проводять під час митного оформлення товарів.

Митне оформлення — це виконання органом ДМСУ дій (процедур), які пов'язані із фіксуванням результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, і мають юридичне значення для подальшого використання цих товарів і транспортних засобів. Лише після закінчення митного оформлення товари можуть бути звільнені від митного контролю .

Метою митного оформлення є засвідчення відомостей, одержаних під час митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, та оформлення результатів такого контролю, а також статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів і транспортних засобів. Митне оформлення розпочинається після подання органу ДМСУ митної декларації, а також усіх необхідних для здійснення митного контролю та оформлення документів відомостей щодо товарів і транспортних засобів, які підлягають

митному оформленню. Митне оформлення вважається завершеним після виконання органом ДМСУ митних процедур, відповідно до заявленого митного режиму [52].

Для здійснення митного оформлення партії шоколадних паст та виконання митних формальностей, які виникають при переміщення через митний кордон України в режимі імпорту з Німеччини надійшов пакет документів:

- зовнішньоекономічний контракт № 21 від 01.04.2025 р. (додаток Г);
- специфікація до зовнішньоекономічного контракту № 20 від 05.04.2025 р. (додаток Д);
- міжнародна товарно-транспортна накладна (CMR) 8345768 (додаток Е);
- рахунок фактура (інвойс) № 1212 від 02.04.2025 р. (додаток Ж);
- пакувальний лист № 221 від 04.04.2025 р. (додаток К).

Зовнішньоекономічний контракт № 21 від 01.04.2025 р. було проаналізовано в питпараграфі 4.2.

Специфікація до зовнішньоекономічного контракту являє собою таблицю або список, в якому детально перерахований весь товар з вказівкою всіх характеристик його особливостей. Прийом і відправлення продукції в цьому випадку проводиться саме на підставі такого переліку. У тексті договору обов'язково повинна бути зроблено посилання на специфікацію із зазначенням номера програми. Специфікація до зовнішньоекономічного контракту містить в собі наступні пункти:

- перелік асортиментного ряду, що входить до партії шоколадних паст;
- кількість гофрованих ящиків – 26 шт. (кожного виду шоколаду);
- ціна за одиницю (одну банку) – 7 євро.;
- загальна вартість по кожному виду – 728 євро;
- та загальна вартість всієї партії – 5098 євро.

Рахунок-фактура – документ, що надається продавцем покупцеві і

вміщує перелік товарів, їх кількість і ціну, по якій вони будуть поставлені покупцеві, формальні особливості товару (колір, вага і т. д.), умови постачання і відомості про відправника і одержувача. Рахунок-фактура № є основним документом, згідно з яким оплачуються отримані товари чи послуги відповідно до вказаних умов.

В ньому зазначається:

- найменування та реквізити постачальника (Ферерро, Німеччина);
- прізвище платника (Яковенко О. П.)
- найменування товару (шоколадна паста «Nutella»: поставляється у скляній банці масою нетто 200 грамів; шоколадна паста «Nutella»: поставляється у скляній банці масою нетто 350 грамів; шоколадна паста «Nutella»: поставляється у скляній банці масою нетто 600 грамів, шоколадна паста «Nutella»: поставляється у пластмасовому відрі (призначеному для сегмента NoReCa) масою нетто 3 кілограми. Шоколадна паста «Nutella»: поставляється у порційній упаковці (міні-формат) масою нетто 15 грамів);
- одиниця виміру (штуки);
- кількість кожного виду (тисяча сорок шт.);
- ціна за одиницю продукції (7 євро);
- вартість всієї партії (п'ять тисяч дев'яносто шість євро);
- підписи директора (Яковенко О. П.) та головного бухгалтера (Кіпрач О. М.).

Пакувальний лист – один із основних товаросупроводжувальних документів, що містить перелік усіх видів і сортів товару, що знаходяться в кожному товарному місці (ящику, коробці, контейнері). Пакувальний лист необхідний у тих випадках, коли в одній упаковці містяться різні за асортиментом товари. Пакувальний лист кладеться в упаковку так, щоб покупець міг його легко знайти, або кладеться в спеціально пристосовану кишеню з зовнішньої сторони упаковки.

Пакувальний лист містить дані про:

- найменування та адресу Продавця;

- найменування та адреси дистрибутора (АО «КОПЕРНИК», ul. Patriotow 195/C2/C5 04-858 Warszawa, Polska);
- нумерацію ящиків (від 1-7);
- інформацію про вагу нетто і брутто кожного ящика окремо та всієї партії (брутто -6,8 кг (загальна 1237, 6), нетто – 4кг (загальна -728 кг);
- вид пакування (гофрований ящик);
- найменування товару (згіднл з специфікацією);
- кількість ящиків (двадцять шість штук кожного виду шоколаду).

Товарно-транспортна накладна – це документ, призначений для списання товарно-матеріальних цінностей, обліку на шляху їх переміщення, складського, оперативного та бухгалтерського обліку а також для розрахунків за перевезення вантажу та обліку виконаної роботи. У міжнародному сполученні застосовують товарно-транспортну накладну типової форми СМР (додаток Е), в якій було зазначено:

- відправник;
- дистрибутор отримувач (АО «КОПЕРНИК», ul. Patriotow 195/C2/C5 04-858 Warszawa, Polska);
- отримувач (08132, Україна, Київська обл., Бучанський р-н, місто Вишневе, вул. Промислова, будинок 5);
- місце розгрузки (Київська область, Київ, просп. Науки, 1, Україна, 05.04.2017);
- найменування супровідних документів;
- перелік товару та його маса брутто;
- найменування та адрес митниці на кордоні (Львівська митниця ДФС, 79000, м. Львів, вул.Костюшка, 1);
- умови поставки FCA – продавець доставить вантаж, який пройшов митне очищення, зазначеному покупцем перевізнику до названого місця. Слід зазначити, що вибір місця постачання вплине на зобов'язання з навантаження й розвантаження товару в даному місці. Якщо постачання здійснюється в приміщенні продавця, то продавець несе відповідальність за

завантаження. Якщо ж постачання здійснюється в інше місце, продавець за відвантаження товару відповідальності не несе);

- найменування та адреса перевізника – ООО «LEKOTRANS» 141001, Україна, м. Київ, вул. Шевченка 15;
- відомості про транспорт – MERCEDES LOHR – H345BA150, BK0023 56;
- прізвище водіїв – Марченко Віталій та Юсупов Андрій.

Належна підготовка та перевірка всіх необхідних документів до фактичного прибуття товару на митну територію України є обов'язковою умовою для швидкого та безперешкодного імпорту шоколадної пасти. Рекомендовано використовувати електронне декларування та заздалегідь узгоджувати спірні питання щодо митної вартості з митними органами, щоб мінімізувати ризики простою та додаткових витрат.

4.4 Заповнення митної декларації на імпорт партії шоколадних паст

Митна декларація – це письмова заява встановленої форми, яка подається митному органу і містить відомості щодо товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України, необхідні для їх митного оформлення або переоформлення.

Для проведення митного оформлення операції вивезення партії шоколаду до митного оформлення було надано митну декларацію (МД) на бланку єдиного адміністративного документа [53].

МД на бланку єдиного адміністративного документа виготовляється типографічним способом або за допомогою комп'ютера та заповнюється державною мовою. Правила заповнення граф МД на бланках єдиного адміністративного документа форми МД-2, додаткових аркушів до

нього форми МД-3, порядок усунення відомостей до доповнення форми МД6.

Вимоги до форми, комплектності та якості заповнення граф МД на бланку єдиного адміністративного документа викладені у відповідних пунктах Постанови Кабінету Міністрів України № 450 від 21.05.2012 р. «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій» [53], наказу Міністерства Фінансів України № 631 від 30.05.2012 р. «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» [54] та наказу Міністерства Фінансів України № 651 від 30.05.2012 р. «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа» [55].

Прийняття МД до оформлення – це процедура попередньої перевірки відомостей, зазначених к МД, на відповідність вимогам, які визначені у нормативних актах з митних питань у комерційних документах. Повне оформлення МД – це проставлення на всі аркушах особистої номерної печатки інспектора митниці.

Основна інформація представлена у графах 1- інформація про тип декларації; 2 – інформація про митний орган; 3- інформація про довідковий номер, 6 – загальна кількість вантажних місць задекларованих у МД товарів відповідно до товаросупровідних документів (рис. 4.2).

іції ?	✓ A. Митний орган ... 100000000 /2016 /
AA	
✓ 4. Відв. спец	ЕД: Код кінцевої точки
/	

Рисунок 4.2 – Діалогове вікно граф 1-6 митної декларації в програмі MD Declaration

У графі 9 (рис. 4.3) знаходиться інформація про українську фірму, що уклала зовнішньоторговельну угоду. Інформація про країни на кордоні в

графі 11 (рис. 4.3)

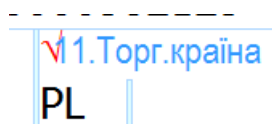

Рисунок 4.3 – Діалогове вікно графі 11 митної декларації в програмі MD Declaration - «Торгова країна».

Доставка партії шоколадної пасти відбувалася автомобільним транспортом, про що свідчать коди 30 в графах 25 «Вид транспорту на кордоні» та 26 «Вид транспорту в межах країни». Номери під якими було зареєстровано транспортний засіб, який здійснює перевезення автомобіль зазначені в графах 18 «Ідентифікація і країна реєстрації транспортного засобу при відправленні/прибутті» та 21 «Ідентифікація і країна реєстрації активного транспортного засобу на кордоні» – CRT567AB/CE1563FB. Перевантаження з одного транспортного засобу на інший не відбувалося, оскільки реєстраційні номери транспортного засобу у графах 18 та 21 МД співпадають. Автотранспортний засіб зареєстрований в Україні (2-альфа код UA в правих частинах граф 18 та 21 МД) (рис. 4.4).

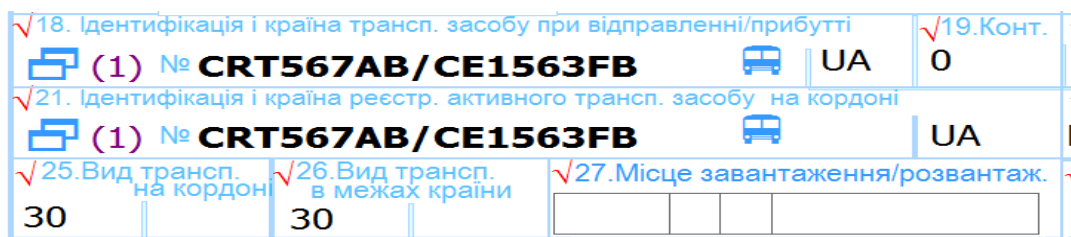

Рисунок 4.4 – Діалогове вікно графі 18-26 митної декларації в програмі MD Declaration

Графа 20 (рис. 4.5) заповнюється при декларуванні товарів, що переміщуються за договорами (контрактами) купівлі-продажу. У першому підрозділі графі наводиться скорочене літерне найменування умов поставки згідно з класифікатором умов поставки – FCA. У другому підрозділі графі зазначається літерний код альфа-2 відповідно до класифікації країн світу країни, на території якої міститься географічний пункт доставки товарів, через пробіл – назва цього географічного пункту – Україна, Київ.

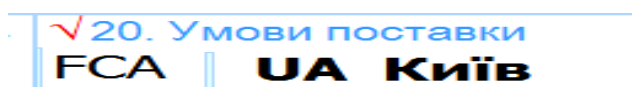

Рисунок 4.5 – Діалогове вікно графи 20 митної декларації в програмі MD Declaration - «Умови поставки»

У графі 22 наводять літерний код валюти договору (EUR) та загальну суму за рахунком. Курс валюти на дату прийняття митницею декларації для оформлення (граф 23) (рис. 4.6).

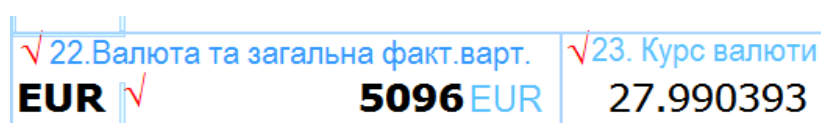

Рисунок 4.6 – Діалогове вікно граф 22-24 митної декларації в програмі MD Declaration

У графі 29 – 30 зазначають митницю на кордоні – Львівська митниця Державної фіскальної служби України та відомості про зону митного контролю, в якій знаходяться задекларовані товари. (рис. 4.7).

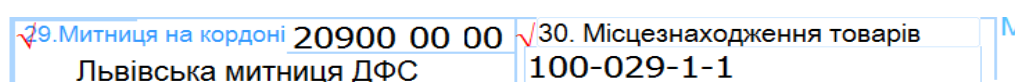

Рисунок 4.7 – Діалогове вікно графи 29 – 30 митної декларації в програмі MD Declaration - «Інформація про митницю на кордоні»

Класифікація товарів для митних цілей, або кодування за УКТЗЕД застосовується з метою забезпечення однозначної ідентифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України, а також для спрощення автоматизованої обробки митних декларацій та інших відомостей, наданих митним органом при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності її

учасниками [49]. Присвоєний переміщуваному товару код УКТЗЕД використовується: для обчислення митних платежів, які підлягають сплаті. Код товару, який декларується зазначають у графі 33(рис. 4.8).

33. Код товару

1806909000

Рисунок 4.8 – Діалогове вікно графі 33 митної декларації в програмі MD Declaration - «Код товару»

Починаючи з граф 34 по 38 митної декларації, зазначають (рис. 4.9):

- код країни походження шоколаду Німеччина;
- код процедури переміщення товарів відповідно до заявленого митного режиму;
- вага брутто – 1237, 6 кг.;
- вага нетто – 728 кг.;

34. Код країни походження	35. Вага брутто(кг)
00 Виробн. UA	1237.6
37. ПРОЦЕДУРА	38. Вага нетто(кг)
10 00 ZZ 00	728

Рисунок 4.9 – Діалогове вікно граф 34-38 митної декларації в програмі MD Declaration

Відомості про вантажні місця та опис самого товару зазначають в графі 31 «Вантажні місця та опис товарів». Також в цій графі подана інформація про товар, його назва, характеристика, що включає в себе розміри, кількість, стандарт та інші відомості про товар, які дають можливість однозначно і миттєво класифікувати його за декларованим у графі 33 митної декларації кодом згідно з Українським класифікатором товарів зовнішньоекономічної діяльності. Отже, опис графі 31 «Вантажні

місця та опис товарів» - містить інформацію: Шоколадна паста (в асортименті), розфасований в гофрокатронні ящики по 4 кг., кількість місць 182.

У графі 50 «Принципал» зазначають відомості про перевізника – це ООО «LEKOTRANS», 141001, Україна, м. Київ, вул. Шевченка 15 (рис. 4.10).

✓ 50. Принципал	Країна UA ✓
Найменування	ООО "LEKOTRANS"
Адреса	141001, Україна, м. Київ, вул. Шевченка 15
Дод.інформ.	UA/053/07979
Ідент.№ (D/L) термін зобов'язання	ІІН держ.кн.МДП UKR/066/10738
	Додатково

Рисунок 4.10 – Діалогове вікно графі 50 митної декларації в програмі MD Declaration – «Принципал»

Аналіз процесу складання та подання митної декларації (МД) підтверджує, що вона є центральним та найбільш важливим документом у ланцюзі митного оформлення імпорту/експорту товарів. Митна декларація — це юридичний акт, яким декларант надає митному органу вичерпну інформацію про товари, що переміщуються через митний кордон, з метою застосування всіх необхідних митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання.

Висновки до розділу 4

1. Аналіз договору на надання митно-брокерських послуг надав повну інформацію про його структуру та складові частини. Він містить преамбулу, предмет договору, права та обов'язки сторін, термін виконання робіт, умови сплати митних платежів, розрахунки і умови оплати послуг, особливі умови і відповідальність, згоду-повідомлення, форс-мажорні обставини, арбітраж, термін дії, внесення змін і дострокове припинення договору, а також реквізити сторін. Діє на підставі чинного законодавства України і не суперечить його нормативно-правовій базі.

2. Основними розділами зовнішньоекономічного контракту є: назва, номер контракту, дата та місце його укладення; сторони договору; предмет договору; відомості про товар; умови постачання; ціна та порядок розрахунків; права та обов'язки сторін; відповідальність сторін; строк дії договору; зміна умов Договору та інші положення; місцезнаходження та реквізити Сторін.

3. Для здійснення митного оформлення шоколадної пасти та виконання митних формальностей, які виникають при переміщенні через митний кордон України в режимі імпорту було надано такий пакет документів: зовнішньоекономічний контракт; специфікація до зовнішньоекономічного контракту; міжнародна товарно-транспортна накладна; рахунок фактура (інвойс); пакувальний лист.

4. Митна декларація (МД) є ключовим юридичним актом і центральним документом у процесі митного оформлення імпорту/експорту. Таким чином, МД є обов'язковою умовою для законного переміщення товарів через кордон.

ВИСНОВКИ

1. Особлива увага приділяється використанню какао-продуктів, молочного жиру, горіхів, цукрів та цукрозамінників у виробництві шоколадної пасти. Якість шоколадних паст визначається сукупністю органолептичних, фізико-хімічних, токсикологічних та мікробіологічних характеристик, регламентованих ДСТУ 7374:2013. Фальсифікація шоколадних паст є комплексною проблемою, що охоплює якісні, асортиментні, кількісні та інформаційні аспекти і становить серйозну загрозу як для економічних інтересів споживачів, так і для їхнього здоров'я. Проаналізовано вітчизняний ринок шоколадних паст. Найпопулярнішими товарами є «Nutella», «Milka», «Millenium», «Chocofini». Ціновий сегмент шоколадних паст за 100 г коливається від 23 до 81 г/100 г.

2. За результатами експертизи встановлено, що маркування всіх зразків шоколадних паст відповідає вимогам чинного українського законодавства (зокрема, Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» та відповідних стандартів). Не виявлено недоліків у розмірі шрифтів чи мовному маркуванні.

3. Органолептична експертиза показала, що якість досліджених шоколадних паст відповідає вимогам за такими показниками, як зовнішній вигляд (однорідна, глянцева поверхня), консистенція (м'яка, кремоподібна, легко намазується) та запах (виражений шоколадно-горіховий). Найвищі оцінки отримали пасти «Nutella» та «Millenium».

4. Класифікаційна експертиза підтвердила, що шоколадні пасти, як готові харчові продукти з вмістом какао, цукру та жиру, однозначно класифікуються згідно з УКТЗЕД у групі 18 «Какао та продукти з нього», під субпозицією, що відповідає готовим харчовим продуктам з какао (як правило, це код 1806 або більш деталізовані підпозиції, наприклад, 1806 90 «Інші шоколадні вироби»). Правильне визначення коду УКТЗЕД є критично важливим для митного оформлення, нарахування податків (ПДВ) та

застосування нетарифних заходів регулювання, забезпечуючи коректність зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

5. Аналіз договору на надання митно-брокерських послуг надав повну інформацію про його структуру та складові частини. Він містить преамбулу, предмет договору, права та обов'язки сторін, термін виконання робіт, умови сплати митних платежів, розрахунки і умови оплати послуг, особливі умови і відповідальність, згоду-повідомлення, форс-мажорні обставини, арбітраж, термін дії, внесення змін і дострокове припинення договору, а також реквізити сторін. Діє на підставі чинного законодавства України і не суперечить його нормативно-правовій базі. Основними розділами зовнішньоекономічного контракту є: назва, номер контракту, дата та місце його укладення; сторони договору; предмет договору; відомості про товар; умови постачання; ціна та порядок розрахунків; права та обов'язки сторін; відповідальність сторін; строк дії договору; зміна умов Договору та інші положення; місцезнаходження та реквізити Сторін.

6. Для здійснення митного оформлення шоколадної пасти та виконання митних формальностей, які виникають при переміщенні через митний кордон України в режимі імпорту було надано такий пакет документів: зовнішньоекономічний контракт; специфікація до зовнішньоекономічного контракту; міжнародна товарно-транспортна накладна; рахунок фактура (інвойс); пакувальний лист.

7. Митна декларація (МД) є ключовим юридичним актом і центральним документом у процесі митного оформлення імпорту/експорту. Таким чином, МД є обов'язковою умовою для законного переміщення товарів через кордон.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сирохман І. В. Товарознавство продовольчих товарів : підручник / І. В. Сирохман. – Харків : Світ Книг, 2019. – 713 с.
2. Сирохман І. В., Задорожний І. М., Пономарьов П. Х. Товарознавство продовольчих товарів : підручник / І. В. Сирохман, І. М. Задорожний, П. Х. Пономарьов. – К. : Лібра, 2000. – 619 с.
3. Коломієць Т. М., Притульська Н. В., Романенко О. Л. Експертиза товарів : підручник / Т. М. Коломієць, Н. В. Притульська, О. Л. Романенко. – К. : КНТЕУ, 2001. – 274 с.
4. Смоляр В. І. Харчова експертиза : підручник / В. І. Смоляр. – К. : Здоров'я, 2005. – 448 с.
5. Півоваров О. А., Ковальова О. С., Пугач А. М., Кірьянова К. Д. Виробництво шоколадної пасти з солодовим наповнювачем. Наука, технології, інновації. 2023. № 3. С. 80-95.
URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001434984>
6. Дубініна А. А., Овчиннікова І. Ф. Методи визначення фальсифікації товарів : підручник / А. А. Дубініна, І. Ф. Овчиннікова. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2010. – 272 с.
7. Пономарьов П. Х., Сирохман І. В. Безпека харчових продуктів та продовольчої сировини : навч. Посіб. / П. Х. Пономарьов, І. В. Сирохман. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 544 с.
8. Сирохман І. В., Задорожний І. М. Асортимент кондитерських виробів : довідник / І. В. Сирохман, І. М. Задорожний. – К. : Техніка, 1991. – 207 с.
9. Лур'є І. С. Технологія кондитерського виробництва / І. С. Лур'є. – М. : Агропромвидав, 2003. – 416 с.

10. Лур'є І. С., Шаров А. І. Технохімічний контроль сировини в кондитерському виробництві / І. С. Лур'є, А. І. Шаров. – М. : Колос, 2001. – 352 с.
11. Горач О. О., Новікова Н. В. Товарознавство : навч. Посіб. / О. О. Горач, Н. В. Новікова. – Херсон : ХДАУ, 2023. – 286 с.
12. Мельник Т. Ю. Товарознавство : підручник / Т. Ю. Мельник. – Житомир : ЖДТУ, 2020. – 384 с.
13. Кушнірук В. С. Товарознавство харчових продуктів : конспект лекцій / В. С. Кушнірук. – Миколаїв : МНАУ, 2023. – 196 с.
14. Беспалова Н. В., Гомола М. М., Яковлева Т. І. Контроль якості шоколадної продукції в закладах ресторанного господарства // Молодий вчений. – 2018. – № 12 (64). – С. 583–586.
15. Аннікова Т. Д. Справжній смак шоколаду // Кондитерське виробництво. – 2002. – № 3. – С. 24–25.
16. Борисенко А. В. Шоколад – гармонія смаку і аромату // Кондитерське виробництво. – 2003. – № 3. – С. 35–36.
17. Стекольщиків М. П. Особливості і конкурентне середовище кондитерської галузі // Кондитерське виробництво. – 2002. – № 1. – С. 12–14.
18. АТБ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // https://www.atbmarket.com/?srsltid=AfmBOooMVPlvf0SW612CzwnyoWONKyFwz5qP1ZccKNvQ_MeE_P0CuDQj
19. Нутелла [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <https://www.ferrero.com/ua/uk/>
20. Шоколадна паста // Вікіпедія : вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Шоколадна_паста
21. Шоколад // Вікіпедія : вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Шоколад>
22. Види шоколаду, його смаки, склад і характеристики [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.luxwood.in.ua/clauses/stati-/vidi-shokoladu-yogo-smaki-sklad--kharakteristiki/>

23. Як вибрати натуральний шоколад [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kondishop.com.ua/ua/blog-ua/yak-vibrati-naturalnii-shokolad>

24. Користь арахісової пасти, з чим їсти шоколадну пасту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://delikatto.com.ua/shokoladno-horikhovi-pasty/>

25. Технологія виробництва шоколаду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://millennium.dp.ua/manufactory/proizvodstvo/>

26. Виробництво шоколадних виробів // Харчові технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://harch.tech/2021/01/30/chocolate/>

27. Виготовлення і споживання шоколаду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://harchi.info/articles/vygotovlennya-i-spozhyvannya-shokoladu>

28. Технологія виготовлення шоколаду [Електронний ресурс]. – Луцький національний технічний університет. – Режим доступу: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/Ярошевич%20/page24.html

29. Кондитерські вироби: шоколад і шоколадні вироби [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sinp.com.ua/work/77591/Konditerski-virobi-shokolad-i>

30. Особливості експертизи якості шоколаду, дослідження асортименту, класифікація за УКТ ЗЕД та оформлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ua-referat.com/Особливості_експертизи_якості_шоколаду

31. Органолептична оцінка якості борошняних зразків шоколаду та какао-порошку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/7868447/page:13/>

32. Кондитерські вироби. Класифікація кондитерських виробів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/9421462/page:6/>

33. Цукристі кондитерські вироби. Класифікація та асортимент [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5193413/page:17/>

34. Експертиза та контроль якості продуктів харчування та косметичних засобів // Каталог освітніх послуг Львівської політехніки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu.lp.edu.ua/moduli/ekspertyza-ta-kontrol-yakosti-produktiv-harchuvannya-ta-kosmetychnyh-zasobiv>

35. Санітарно-гігієнічна експертиза // Експертиза товарів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidru4niki.com/1856120163836/tovaroznavstvo/sanitarno-gigiyenichna_ekspertiza

36. Методика експертної оцінки харчових продуктів і готових страв [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://medmuv.com/>

37. Експертиза харчових продуктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mego.info/матеріал/37-експертиза-харчових-продуктів>

38. Гігієнічна експертиза харчових продуктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studepedia.org/index.php?vol=1&post=32875>

39. Нутелла: користь і шкода для здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://diagnoz.in.ua/korist-shkoda-izhi/nytella/>

40. Рецепти домашньої нутели, шоколадно-горіхової пасти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://simya.com.ua/recipe-smachnoyi-domashnoyi-nutely-shokoladno-gorihovoyi-pasty/>

41. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44–48. – Ст. 552.

42. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 р. № 959-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 29. – Ст. 377.

43. Закон України «Про Митний тариф України» від 19 жовтня 2022 р. № 2697-ІХ // Відомості Верховної Ради України. – 2023. – № 2. – Ст. 7.

44. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 23 грудня 1997 р. № 771/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 19. – Ст. 98.

45. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій» від 21 травня 2012 р. № 450 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 40. – Ст. 1545.

46. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій за формою єдиного адміністративного документа» від 30 травня 2012 р. № 651 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 64. – Ст. 2648.

47. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» від 30 травня 2012 р. № 631 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 62. – Ст. 2534.

48. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення» від 24 травня 2012 р. № 599 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 55. – Ст. 2215.

49. Митно-тарифне та нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] Офіційний веб-портал: Національної академії внутрішніх справ – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/books/mutne_pravo/parts/part6.html. – Назва з екрана. – Дата звернення: 17.11.2025.

50. Що таке інвойс? [Електронний ресурс]: Бізнес-юа – Режим доступу: <http://biznesua.com.ua/shho-take-invoys/> – Назва з екрана. – Дата звернення: 17.11.2025.

51. CMR важливий документ [Електронний ресурс]: Бізнес-юа – Режим доступу: <http://naar.ru/blanks/mezhdunarodnaja-tovarno-transportnaja-pakladnaja/> – Назва з екрана. – Дата звернення: 17.11.2025.

52. Сертифікація походження товарів та послуг [Електронний ресурс]: ХТПП : <http://tppua.org/sertif%D1%96kats%D1%96ya-pokhodzhennya-tovar%D1%96v-ta-poslug> – Назва з екрана. – Дата звернення: 17.11.2025.

Специфікація [Електронний ресурс]: Український юридичний термінологічний словник – Режим доступу: <http://www.marazm.org.ua/document/termin/index.php?file=%D1%EF%E5%F6%E8%F4%B3%EA%E0%F6%B3%FF.txt> – Назва з екрана. – Дата звернення 17.11.2025.

Додаток А

Додаток А. Тези конференції

Сучасні підходи до проведення експертизи харчових продуктів для митного оформлення
15.Торгівля

А.Д. Пробало, Д.Є. Свідерська, Є. О.Тимошенко, І.Я. Фірсов, спеціальність Підприємництво та торгівля, група ТЕМС-21

*А.С.Ткаченко, професор кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи, д.т.н., доцент, науковий керівник
Полтавський університет економіки і торгівлі*

У сучасних умовах глобалізації та розширення міжнародної торгівлі харчовими продуктами питання якості, безпечності та достовірності товарів набуває особливого значення. Експертиза харчових продуктів для митного оформлення є важливою складовою контролю за переміщенням товарів через митний кордон та гарантією захисту прав споживачів і національних інтересів держави. Метою митної експертизи є встановлення справжності, якості, безпечності харчових продуктів, їх відповідності заявленим характеристикам та нормативним вимогам [1, 2]. Мета дослідження – аналіз сучасних підходів та методів проведення експертизи харчових продуктів у контексті митного оформлення, визначення їх переваг та перспектив застосування. Класифікація видів митної експертизи включає товарознавчу, санітарно-гігієнічну, фітосанітарну та ветеринарно-санітарну експертизу. Процедура митної експертизи включає такі етапи:

1. Призначення експертизи митним органом або на підставі заяви декларанта.
2. Відбір проб відповідно до встановленої методики.
3. Проведення досліджень акредитованою лабораторією.
4. Оформлення експертного висновку з результатами досліджень[1].

Методи, що застосовуються у митній експертизи наведені у таблиці 1. Вони включають класичні загальноприйняті методи, проте в сучасному світі досить активно використовується штучний та емоційний інтелект для проведення експертиз, зокрема визначення коду товарів.

Таблиця 1 – Методи, що застосовуються у митній експертизі харчових продуктів

Назва методу	Характеристика
Органолептичні методи	Використання стандартизованих дегустаційних методик, балових шкал оцінювання та залучення кваліфікованих експертів-дегустаторів
Фізико-хімічні методи	Включають визначення основних показників якості: вологості, кислотності, вмісту сухих речовин, цукрів, білків, жирів, вітамінів.
Хроматографічні методи	Газова та рідинна хроматографія використовуються для ідентифікації та кількісного визначення органічних сполук, харчових добавок, барвників, консервантів, ароматизаторів, залишків пестицидів та ветеринарних препаратів
Молекулярно-генетичні методи	ПЛР, ДНК-баркодинг використовуються для видової ідентифікації продуктів тваринного та рослинного походження, виявлення генетично модифікованих організмів (ГМО), визначення автентичності та походження товару
Мікробіологічні методи	Включають класичні методи посіву та культивування, а також сучасні експрес-методи (імунохроматографія, біолюмінесценція, ПЛР) для швидкого виявлення патогенних мікроорганізмів

Прийняття митного рішення на основі висновку базуються на комплексному застосуванні традиційних та інноваційних методів дослідження. Інтеграція класичних органолептичних і фізико-хімічних методів з сучасними інструментальними технологіями (хроматографія, спектроскопія, молекулярна діагностика) дозволяє забезпечити достовірну ідентифікацію, оцінку якості та безпечності харчових продуктів. Впровадження експрес-методів, цифровізація процесів та міжнародна гармонізація стандартів сприяють підвищенню ефективності митного контролю, захисту внутрішнього ринку та прав споживачів. Можливості використання штучного та штучного емоційного інтелекту у експертизі харчових продуктів наведені у таблиці 2.

Таблиця 2 - Можливості використання штучного та штучного емоційного інтелекту у експертизі харчових продуктів

Напрямок застосування	Штучний інтелект (AI)	Штучний емоційний інтелект (Emotional AI)
Органолептична оцінка	Порівняння з еталонними зразками	Розпізнавання емоційних реакцій дегустаторів (міміка, жести) при оцінці смаку та аромату.
Виявлення фальсифікації	Аналіз спектральних даних (NIR, FTIR) за допомогою нейромереж для виявлення домішок, підробок, замін компонентів	Аналіз поведінки постачальників при співбесідах, виявлення ознак неправдивості через мікроекспресії
Ідентифікація продукту	Розпізнавання зображень для ідентифікації виду, сорту, походження. Аналіз ДНК-баркодингу з використанням AI	Верифікація походження через аналіз емоційних реакцій виробників при описі технології виробництва
Класифікація за УКТЗЕД	Автоматичне визначення коду товару на основі опису, характеристик	-

Подальший розвиток митної експертизи пов'язаний з використанням штучного інтелекту, розширенням можливостей дистанційного аналізу та створенням єдиних цифрових платформ для обміну інформацією про якість та безпечність харчових продуктів у міжнародній торгівлі.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI (зі змінами).
2. Закон України "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів" від 23.12.1997 № 771/97-ВР.

Додаток Б

Довідка по товару УКТЗЕД

Код товару : 1806 90 60 00
станом на 21.11.2025

Шоколад та інші готові харчові продукти з вмістом какао:

- інші:

-- пасти, що містять какао

Основна одиниця виміру: **кг (код 166)**

Додаткова одиниця виміру: **немає**

- ІМПОРТ
- ЕКСПОРТ
- ТРАНЗИТ

1. Ввізне мито

Являє собою податок на переміщення товарів через митний кордон України. Див. додатково "Класифікатор звільнень від сплати митних платежів при ввезенні товарів на митну територію України", затверджений наказом Мінфіну від 20.09.2012 року № 1011.

Пільгова ставка	10%
Повна ставка	10%
Діє	з 01.01.2023

Підстава:

- Закон України ВР № 2697-ІХ від 19.10.2022
Про Митний тариф України

Коментарі:

Шоколад та інші готові харчові продукти з вмістом какао:

-інші:

--пасти, що містять какао

2. Зменшення ставок ввізного мита (ЄАВТ)

Преференція по миту: "403".

Товари, вказані у коментарі, що ввозяться в Україну згідно з міжурядовою угодою України з державами ЄАВТ оподатковуються ввізним митом за зменшеними ставками.

Ставка	0 %
Діє	з 29.10.2025

Підстава:

- **Міждержавна угода від 24.06.2010**
Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ
- **Міждержавна угода від 24.06.2010**
Угода про сільське господарство між Україною та Ісландією

Коментарі:

Міждержавна Угода з Ісландією

Ставка	0 %
Діє	з 29.10.2025

Підстава:

- **Міждержавна угода від 24.06.2010**
Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ
- **Міждержавна угода від 24.06.2010**
Угода про сільське господарство між Україною та Королівством Норвегія

Коментарі:

Міждержавна Угода з Королівством Норвегія

Ставка	0 %
Діє	з 29.10.2025

Підстава:

- **Міждержавна угода від 24.06.2010**
Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ
- **Міждержавна угода від 24.06.2010**
Угода про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією

Коментарі:

Міждержавна Угода з Князівством Ліхтенштейн

Ставка	0 %
Діє	з 29.10.2025

Підстава:

- **Міждержавна угода від 24.06.2010**
Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ
- **Міждержавна угода від 24.06.2010**
Угода про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією

Коментарі:

Міждержавна Угода з Швейцарською Конфедерацією

3. Зменшення ставок ввізного мита (Македонія)

Преференція по миту: "402".

Згідно нового Протоколу "В" Угоди України з Республікою Македонія про вільну торгівлю положення цієї Угоди застосовуються до продукції, яка походить з території однієї договірної Сторони, під час імпорту до іншої договірної Сторони у разі предствлення сертифікату перемещення EUR.1 (видається митними органами Республіки Македонія).

Ставка	0 %
Діє	з 01.01.2025 до 31.12.2025

Підстава:

- **Міждержавна угода від 18.01.2001**
Угода про вільну торгівлю між Республікою Македонія та Україною
- **Лист Держмитслужби № 15/15-03-02/18266 від 28.11.2024**
Про графіки зниження ввізних та вивізних (експортних) мит

Коментарі:

пасти, що містять какао

4. Зменшення ставок ввізного мита (ЄС)

Преференція по миту: "410".

Вказані у коментарі товари, що ввозяться в Україну та походять з країн ЄС,

знаходяться у переліку зниження ввізних мит України, розрахованих по роках, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Ставка	0 %
Діє	з 29.10.2025 до 31.12.2025

Підстава:

- **Міждержавна угода від 27.06.2014**
Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони
- **Лист Держмитслужби № 15/15-03-02/17181 від 28.10.2025**
Про зміну тарифних графіків у торгівлі з ЄС

Коментарі:

пасты, що містять какао

5. Зменшення ставок ввізного мита (Канада)

Преференція по миту: "420".

Відповідно до положень Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою на вказані у коментарі товари, походженням з Канади знижено ставки ввізного мита (див. лист ДФСУ від 24.07.2017 № 19504/7/99-99-19-04-17).

Ставка	0 %
Діє	з 01.01.2025 до 31.12.2025

Підстава:

- **Міждержавна угода від 22.09.2023**
Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою
- **Лист Держмитслужби № 15/15-03-02/18266 від 28.11.2024**
Про графіки зниження ввізних та вивізних (експортних) мит

Коментарі:

пасты, що містять какао

6. Зменшення ставок ввізного мита(Ізраїль)

Преференція по миту: "422".

Відповідно до положень Угоди про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль на вказані у коментарі товари, походженням з

Ізраїлю знижено ставки ввізного мита.

Ставка	0 %
Діє	з 01.01.2025 до 31.12.2025

Підстава:

- **Міждержавна угода від 21.01.2019**
Угода про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль
- **Лист Держмитслужби № 15/15-03-02/18266 від 28.11.2024**
Про графіки зниження ввізних та вивізних (експортних) мит

Коментарі:

пасти, що містять какао

7. Зменшення ставок ввізного мита(Британія)

Преференція по миту: "424".

Відповідно до положень Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії на вказані у коментарі товари, походженням з Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії знижено ставки ввізного мита.

Ставка	0 %
Діє	з 31.03.2024 до 31.03.2026

Підстава:

- **Міждержавна угода від 08.10.2020**
Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії
- **Лист Держмитслужби № 15-03/1857 від 08.12.2023**
Про графіки зниження ввізних та вивізних (експортних) мит

Коментарі:

пасти, що містять какао

8. Податок на додану вартість

Податок на додану вартість - непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V Податкового кодексу України.

Об'єктом оподаткування (див. статтю 185 Податкового кодексу України) є операції платників податку з:

- ввезення товарів на митну територію України в митних режимах імпорт або реімпорт, в тому числі постачання товарів з-під митних режимів магазину безмитної торгівлі, митного складу або спеціальної митної зони для їх подальшого вільного обігу на території України;
- вивезення товарів у митному режимі експорту або реекспорту, в тому числі постачання товарів, які перебувають у вільному обігу на території України, до митних режимів магазину безмитної торгівлі, митний склад або спеціальна митна зона.

При ввезенні товарів на митну територію України *базою оподаткування* є договірна (контрактна) вартість, але не менша митної вартості цих товарів, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті, за винятком податку на додану вартість, що включаються до ціни товарів згідно із законом (див. статтю 190 Податкового кодексу України).

Ставка	20%
Діє	з 01.01.2011

Підстава:

- **Кодекс ВР № 2755-VI від 02.12.2010**
Податковий кодекс України

9. Єдиний збір в пункті пропуску

Єдиний збір справляється з транспортних засобів, визначених у ст. 5 Закону України від 04.11.99 № 1212-XIV, які перетинають державний кордон, за здійснення у пунктах пропуску митного (у разі транзиту вантажу і транспортного засобу) контролю вантажу і транспортного засобу, за проїзд транспортного засобу автомобільними дорогами та за проїзд автотранспорту з перевищенням встановлених загальної маси, осьових навантажень та (або) габаритних параметрів.

Не справляється у разі: перетинання державного кордону авіаційними та водними транспортними засобами, залізничними вагонами без вантажу, залізничними пасажирськими вагонами, легковими автомобілями; транзиту вантажу, що не підлягає пропуску через митний кордон та перевантажується на інший транспортний засіб у зоні митного контролю пункту пропуску, який є одночасно пунктом ввезення та вивезення цього вантажу; в'їзду та виїзду транспортного засобу в межах одного пункту пропуску через держкордон без перетинання митного кордону; переміщення товарів трубопровідним транспортом та лініями електропередачі.

Діє	з 01.01.2008
-----	---------------------

Підстава:

- **Закон України ВР № 1212-XIV від 04.11.1999**
Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України
- **Постанова КМУ № 1569 від 24.10.2002**
Про затвердження Порядку справляння єдиного збору у пунктах пропуску (пунктах

контролю) через державний кордон

10. Вільна торгівля (імпорт)

- Преференція по миту: "400" - країни СНД;
- Преференція по миту: "401" - Республіка Грузія;
- Преференція по миту: "402" - Республіка Македонія;
- Преференція по миту: "405" - Республіка Чорногорія.

В рамках діючих міждержавних угод про вільну торгівлю (з країнами СНД, Республікою Грузія, Республікою Македонія та Чорногорією) можливе звільнення від сплати мита при імпорті вказаного у коментарі товару. Таке звільнення здійснюється при дотриманні умов (наявність сертифіката про походження товару, виконання правил прямого відвантаження та безпосередньої закупівлі), що встановлені кожною окремою угодою.

Азербайджан

- **Міждержавна угода від 28.07.1995**
Угода між Урядом України та Урядом Азербайджанської Республіки про вільну торгівлю
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11/2-14-10197-ЕП від 04.07.2003**

Діє за умови:

- *Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1*
- *Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"*
- *Дотримання правил "прямого відвантаження"*

Грузія

- **Міждержавна угода від 09.01.1995**
Угода між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11/2-14-10197-ЕП від 04.07.2003**

Діє за умови:

- *Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1(7006) або сертифікату EUR.1(0954) або декларації про походження (7012 або 7016)*
- *Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"*
- *Дотримання правил "прямого відвантаження"*

Молдова

- **Міждержавна угода від 29.08.1995**
Угода між Урядом України та Урядом Республіки Молдова про вільну торгівлю
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11/2-14-10197-ЕП від 04.07.2003**

Діє за умови:

- *Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1*
- *Закупівлі товару резидентом однієї з держав учасниць Угоди про створення зони вільної торгівлі*

Узбекистан

- **Міждержавна угода від 29.12.1994**
Угода між Урядом України та Урядом Республіки Узбекистан про вільну торгівлю
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11/2-14-10197-ЕП від 04.07.2003**
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 13/13-2101-ЕП від 25.04.2001**

Діє за умови:

- *Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1*
- *Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"*
- *Дотримання правил "прямого відвантаження"*

Туркменистан

- **Міждержавна угода від 05.11.1994**
Угоду між Урядом України та Урядом Туркменистану про вільну торгівлю
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11/2-14-10197-ЕП від 04.07.2003**

Діє за умови:

- *Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1*
- *Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"*
- *Дотримання правил "прямого відвантаження"*

Казахстан

- **Міждержавна угода від 17.09.1994**
Угода між Урядом України та Урядом Республіки Казахстан про вільну торгівлю
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11/2-14-10197-ЕП від 04.07.2003**
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 14/1-2869-ЕП від 26.11.1998**

Діє за умови:

- *Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1*
- *Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"*
- *Дотримання правил "прямого відвантаження"*

Киргизстан

- **Міждержавна угода від 26.05.1995**
Угода між Урядом України та Урядом Киргизької Республіки про вільну торгівлю
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11/2-14-10197-ЕП від 04.07.2003**

Діє за умови:

- *Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1*
- *Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"*
- *Дотримання правил "прямого відвантаження"*

Таджикистан

- **Міждержавна угода від 06.07.2001**
Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Таджикистан про науково-технічне співробітництво

Діє за умови:

- Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1
- Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"
- Дотримання правил "прямого відвантаження"

Чорногорія

- **Міждержавна угода від 18.11.2011**
Угода про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Чорногорії
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 16/1-16.1/2472-ЕП від 08.11.2012**

Діє за умови:

Сертифікат про походження EUR.1

Білорусь

- **Міждержавна угода від 18.10.2011**
Договір про зону вільної торгівлі
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11.1/1.2-16.1/10114-ЕП від 07.09.2012**

Діє за умови:

- Підтвердження походження товарів
- Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"
- Дотримання правил "прямого відвантаження"

Вірменія

- **Міждержавна угода від 18.10.2011**
Договір про зону вільної торгівлі
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 16/2-16.1/2283-ЕП від 19.10.2012**
Щодо набрання чинності Договору про зону вільної торгівлі для Республіки Вірменія

Діє за умови:

- Підтвердження походження товарів
- Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"
- Дотримання правил "прямого відвантаження"

Казахстан

- **Міждержавна угода від 18.10.2011**
Договір про зону вільної торгівлі
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11.1/1.2-16.1/10114-ЕП від 07.09.2012**

Діє за умови:

- Підтвердження походження товарів
- Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"
- Дотримання правил "прямого відвантаження"

Молдова

- **Міждержавна угода від 18.10.2011**
Договір про зону вільної торгівлі
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11.1/1.2-16.1/10114-ЕП від 07.09.2012**

Діє за умови:

- Підтвердження походження товарів
- Дотримання правил "Безпосередньої закупівлі"
- Дотримання правил "прямого відвантаження"

11. Виключення з виробничої кооперації СНД

Продукція, що поставляється за виробничою кооперацією згідно з переліками до міждержавних, міжвідомчих і міжгалузевих угод, а також продукція, яка підпадає під митний режим переробки, звільняється від обкладення ввізним, експортним митом, акцизним збором та іншими податками, якщо інше не передбачено укладеними угодами.

Вказане не розповсюджується на імпорт зазначеного у коментарі товару.

Діє	з 01.01.2008
-----	---------------------

Підстава:

- **Постанова КМУ № 1648 від 13.12.2001**
Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України
- **Постанова КМУ № 323 від 18.05.1994**
Про затвердження Положення про порядок поставок і митного оформлення продукції за виробничою кооперацією підприємств і галузей держав-учасниць СНД

Коментарі:

Товари сільського господарства

12. Продукція з ГМО

Коди документів:

"5140" - Витяг або посвідчення або реєстраційний номер з державного реєстру генетично модифікованих організмів або продукції, виробленої із застосуванням ГМО;
або

"5139" - Дозвіл на ввезення продукції, отриманої з використанням ГМО, призначеної для науково-дослідних цілей;
або

"5138" - Дозвіл на транзитне переміщення незареєстрованих в Україні ГМО;
або

"5141" - Заява декларанта або уповноваженої ним особи, у вигляді внесення коду до митної декларації, про те, що товари не є генетично модифікованим організмом або продукцією, виробленою із застосуванням ГМО.

Випуск у відповідний митний режим під час переміщення через митний кордон

України (ввезення, транзит), вказаних у коментарі товарів, здійснюється митними органами на підставі витягу або посвідчення, або реєстраційного номеру з державного реєстру генетично модифікованих організмів або продукції, виробленої із застосуванням ГМО; або дозволу на ввезення продукції, отриманої з використанням ГМО, призначеної для науково-дослідних цілей; або дозволу на транзитне переміщення незареєстрованих в Україні ГМО (Додатково див. лист ДФСУ від 09.10.2018 р. № 31275/7/99-99-18-03-01-17).

Діє	з 28.02.2019
-----	---------------------

Підстава:

- **Лист ДФСУ № 6636/7/99-99-18-03-01-17 від 28.02.2019**
[Щодо митних формальностей, необхідних для випуску у відповідний митний режим ГМО]

Коментарі:

-Продукти, отримані або виготовлені з використанням продуктів, зазначених у пунктах 1-20
-Інші готові харчові продукти, вироблені із додаванням рису як інгредієнта

13. Державний контроль на прикордонних інспек.постах

Зазначені у коментарі товари належать до "Переліку продуктів, які підлягають державному контролю на призначених прикордонних інспекційних постах", затвердженому наказом Мінагропроду від 26.03.2018 № 159.

Відповідно до положень статті 41 Закону України від 18.05.2017 № 2042-VIII:

- везення (пересилання) на митну територію України таких товарів дозволяється лише через призначені прикордонні інспекційні пости;
- вантаж із продуктами, який ввозиться (пересилається) на митну територію України через призначений прикордонний інспекційний пост, повинен супроводжуватися оригіналами міжнародного сертифіката та інших документів, які вимагаються згідно із законом, а також оригіналом загального ветеринарного документа на ввезення, форма якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

Діє	з 07.05.2025
-----	---------------------

Підстава:

- **Наказ Мінагрополітики № 159 від 26.03.2018**
Про затвердження Переліку продуктів, які підлягають державному контролю на призначених прикордонних інспекційних постах
- **Закон України ВР № 2042-VIII від 18.05.2017**
Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин
- **Наказ Мінагрополітики № 1455 від 14.03.2025**
Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 березня 2018 року N 159

Коментарі:

Шоколад та інші готові харчові продукти з вмістом какао

-Виключно ті, що містять продукти тваринного походження, крім кондитерських виробів (включаючи цукерки) та шоколаду, які складаються менше ніж наполовину з переробленого молочного або яєчного продукту та відповідають умовам, визначеним частиною одинадцятю статті 41 Закону України "Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин"

-Товар, підлягає державному контролю на призначених прикордонних інспекційних постах лише у разі, якщо він відповідає характеристиці, наведеній у третій колонці цього Переліку.

14. Харчові продукти, корми, побічні продукти тварин.і

Код документа: "5509" - інформація про позитивні результати проведення заходів офіційного контролю з використанням механізму "єдиного вікна" (в якості відомостей про документ зазначається оригінальний номер електронної справи).

Відповідно до положень ПКМУ від 24.10.2018 р. № 960 в разі ввезення на митну територію України (крім ввезення з метою транзиту) вказаних у коментарі товарів, здійснюється державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин:

- у формі попереднього документального контролю пунктах пропуску через державний кордон України;

- територіальними органами Держпродспоживслужби під час оформлення товарів у відповідний митний режим.

Попередній документальний контроль в пункті пропуску здійснюється на підставі оригіналу міжнародного сертифікату (для товарів, зазначених у Переліку продуктів, які підлягають державному контролю на призначених прикордонних інспекційних постах) та транспортних (перевізних) документів.

Діє	з 14.11.2024
-----	---------------------

Підстава:

- **Наказ Мінагрополітики № 3646 від 20.09.2024**

Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 березня 2018 року N 158

Коментарі:

З країн Сирія (SY)

-Тахіні і халва з насіння кунжуту (харчовий продукт)

Діє	з 21.12.2024
-----	---------------------

Підстава:

- **Постанова КМУ № 1301 від 15.11.2024**
Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо здійснення заходів офіційного контролю
- **Закон України ВР № 2042-VIII від 18.05.2017**
Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин

Коментарі:

Шоколад та інші готові харчові продукти із вмістом какао, що не містять продуктів тваринного походження, а також кондитерські вироби (включаючи цукерки) та шоколад, які складаються менше ніж наполовину з переробленого молочного чи яєчного продукту та відповідають умовам, визначеним частиною одинадцятю статті 41 Закону України "Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин"

-Під час проведення митними органами попереднього документального контролю у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України слід керуватися виключно кодом товару згідно з УКТЗЕД

15. Вартість давальницької сировини

Вартість давальницької сировини, при вивезенні з України для переробки у готову продукцію, що класифікується за цим кодом, повинна становити не менш як 80 % вартості готової продукції, що ввозиться в Україну.

Виключення становить папір для пакування жировмісних харчових продуктів, що класифікується за кодом 480620000, який вивозиться з митної території України як давальницька сировина з метою виготовлення та ввезення готової продукції - паперу металізованого для харчових продуктів (код 481190900).

Діє	з 24.01.2014
-----	---------------------

Підстава:

- **Постанова КМУ № 879 від 04.12.2013**
Деякі питання переробки товарів за межами митної території України та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. N 461

Коментарі:

Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники

16. Заборона ввезення

Ввезення в Україну вказаного у коментарі товару заборонено відповідним законодавчим актом.

Діє	з 12.04.2022
-----	---------------------

Підстава:

- **Постанова КМУ № 426 від 09.04.2022**
Про застосування заборони ввезення товарів з Російської Федерації

Коментарі:

Заборонити ввезення на митну територію України в митному режимі імпорту товарів з Російської Федерації.

-Товари, переміщення яких територією Російської Федерації здійснено транзитом, та товари, ввезені з Російської Федерації, у тому числі товари походженням з третіх країн, можуть бути поміщені в митний режим імпорту, якщо їх ввезення в Україну здійснено до 24 лютого 2022 р. включно

-У відповідності з п.1, ч. 1 Статті 42 Митного кодексу України від 13/03/2012 N 4495-VI, при митному оформленні, подання сертифікату про походження товару з обов'язковим

17. Особливості класифікації товарів

Інформаційні листи Держмитслужби України стосовно класифікації окремих товарів згідно з УКТЗЕД.

Діє	з 26.03.2014
-----	---------------------

Підстава:

- **Лист Міндоходів № 6983/7/99-99-24-02-03-17 від 26.03.2014**
Про впровадження методичних рекомендацій щодо класифікації окремих товарів згідно з вимогами УКТЗЕД

Коментарі:

Халва

18. Товари ризику по країні походження

До вказаного у коментарі товару Держмитслужбою України введено посилений контроль за правильністю визначення країни походження товару.

Товар, походження якого однозначно не визначено, вважається таким, країна походження якого не відома. На підставі цього листа митниці мають визначити товари групи ризику у своїй зоні діяльності.

Діє	з 18.02.2012
-----	--------------

Підстава:

- **Лист ДМСУ (до 2012) № 16/1-16.3/337-ЕП від 18.02.2012**

Коментарі:

Посилений контроль за ввезенням товарів на умовах угод про вільну торгівлю, які є готовими виробами завершеного ступеню обробки та товарів, за якими Україною здійснено застереження щодо правил походження

19. Деталізація опису товару

Під час декларування вказаного товару до електронного інвойсу вноситься додаткова інформація, яка необхідно для його ідентифікації (див. коментар).

Діє	з 11.11.2012
-----	--------------

Підстава:

- **Наказ Мінфіну № 998 від 17.09.2012**
Про затвердження Класифікатора додаткової інформації, необхідної для ідентифікації товарів, що вноситься до електронного інвойсу, який додається до митної декларації, заповненої на бланку ЄАД

Коментарі:

Тільки товари, що ввозяться на митну територію України в первинній тарі (упаковці), невіддільній від товару до його споживання і в якій товар подається для роздрібного продажу -Первинна упаковка

20. Маркування харчових продуктів

Забороняється обіг харчових продуктів, маркування яких не відповідає вимогам законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів. Маркування харчових продуктів повинно забезпечувати споживача інформацією, яка надає йому можливість здійснити вибір харчового продукту відповідно до потреб споживача. Маркування харчового продукту виконується державною мовою. За рішенням оператора ринку поруч із текстом, викладеним державною мовою, може розміщуватися його переклад іншими мовами. У маркуванні можуть бути зазначені певні речовини та їх кількість без зазначення властивостей, які харчовий продукт має завдяки цим речовинам. У маркуванні забороняється наводити інформацію про їх лікувальні властивості, вгамування болю та т.ін.

У разі наявності у харчовому продукті генетично модифікованих організмів (ГМО), якщо їх частка у харчовому продукті перевищує 0,9 відсотка в будь-якому інгредієнті харчового продукту, що містить, складається або вироблений з генетично модифікованих організмів, маркування харчового продукту повинно включати позначку

"з ГМО".

Вантажі з продуктами харчування, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України та марковані з порушенням вимог законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів, можуть бути випущені в обіг без права їх пропонування кінцевому споживачу під зобов'язання оператора ринку про виправлення маркування відповідно до вимог законодавства.

Забороняється ввезення на територію України громадянами України, іноземцями та особами без громадянства для власного споживання харчових продуктів тваринного походження без упаковки виробника.

Діє	з 01.01.2008
-----	---------------------

Підстава:

- **Закон України ВР № 771/97-ВР від 23.12.1997**
Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 11/3-10.18/813-ЕП від 18.01.2011**
Про перевірку маркування харчової продукції
- **Наказ Держспоживстандарту № 487 від 28.10.2010**
Про затвердження Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів

21. Умови, що визначають країну походження товару

Вказаний у коментарі товар міститься у Переліку умов виробничих та технологічних операцій, при виконанні яких товар вважається таким, що походить з тієї країни, в якій вони мали місце. Це стосується товарів, які є об'єктом зовнішньоекономічних угод в рамках країн - учасниць СНД.

Діє	з 14.09.2011
-----	---------------------

Підстава:

- **Міждержавна угода від 20.11.2009**
Угода про Правила визначення країни походження товарів у Співдружності Незалежних Держав
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 16/1-16.1/1269-ЕП від 13.09.2011**
Про введення в дію нових Правил про визначення країни походження товарів країн СНД

Коментарі:

Виготовлення з матеріалів будь-яких позицій. Проте вартість використуваних матеріалів тієї самої позиції, що й готовий продукт, не повинна перевищувати 50 % ціни кінцевої продукції

22. Критерії достатньої переробки

Визначення країни вказаного у коментарі товару можливо із застосуванням переліку виробничих та технологічних операцій, які хоч і не ведуть у результаті переробки товару до зміни його коду чи його вартості відповідно до правила адвалерної частки, але з дотриманням певних умов визнаються достатніми.

До товарів, з якими укладено угоди про вільну торгівлю (країни СНД) застосовується положення Правил визначення країни походження товарів.

Діє	з 01.01.2008
-----	---------------------

Підстава:

- **Постанова КМУ № 670 від 13.05.2006**
Деякі питання торгівлі окремими видами цукрової продукції
- **Лист ДМСУ (до 2012) № 14/1261-ЕП від 08.11.2006**

23. Нормативи відбору проб і зразків

У разі, якщо відповідним нормативно-правовим актом встановлено потребу проводити лабораторну перевірку, відбір проб й зразків товарів для проведення лабораторних досліджень (аналізу, експертизи) здійснюється у межах, встановлених нормативами відбору проб та зразків.

Діє	з 13.01.2017
-----	---------------------

Підстава:

- **Наказ Мінфіну № 1058 від 02.12.2016**
Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів ДФСУ із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень

Коментарі:

Какао та продукти з нього; шоколад та інші готові харчові продукти із вмістом какао

Додаток В

Договір № 1 від 02.04.2025 року

про надання митних послуг.

м. Київ

Товариство з обмеженою відповідальністю АРЕК в особі Петренко О.В., що діє на підставі статуту, іменоване в подальшому «Виконавець», з одного боку,

і

ТОВ «АТБ-Маркет» в особі директора Бабенко Г.І. що діє на підставі статуту, іменоване в подальшому «Замовник», з іншого боку, спільно іменовані «Сторони», уклали цей договір про таке.

1. Загальні положення.

1.1. В контексті цього Договору нижче терміни розуміються в такому значенні:

- «Митне оформлення товарів Замовника» - система взаємно обумовлених організаційно-правових заходів, здійснюваних Виконавцем в порядку і на умовах, встановлених для нього Митним кодексом України (МК України), з метою розміщення товарів під певний митний режим або завершення його;

- «Термінал Виконавця» - комплекс (що складається з складу тимчасового зберігання, на якому Виконавець проводить митне оформлення товарів Замовника, і підрозділи митного органу, розташованого на базі цього складу), призначений для проведення митного оформлення товарів, здійснення вантажних операцій з ними;

- «Термінальна обробка товарів Замовника» - вантажні та інші операції з товарами, передбачені МК України, необхідні для митного оформлення.

2. Предмет договору.

2.1. Виконавець зобов'язується виконувати, а Замовник приймати, згідно з актом приймання-здачі робіт, і оплачувати комплекс послуг, пов'язаних з митним оформленням і термінальною обробкою товарів Замовника.

2.2. Діяльність Виконавця, передбачена цим договором, регламентується ТК України, поточними нормативними актами, що стосуються процесу митного оформлення.

3. Порядок взаємодії сторін.

3.1. При підписанні цього Договору або безпосередньо після його підписання (до початку митного оформлення вантажів), Замовник, в двотижневий термін, сповіщає, в будь-якій формі, Виконавця про майбутнє прибуття товару. Одночасно з цим, інформація про кількість, вартість і характеристики переміщуваних товарів повинна бути доведена до Виконавця в письмовій формі (за допомогою електронної пошти, факсимільного зв'язку або з кур'єром). За письмовим запитом Виконавця, Замовник зобов'язується надати достатні документи, що підтверджують характеристики товарів, необхідні для визначення митного коду і заповнення митної декларації (зовнішньоторговельний контракт або його проект, фотографії, технічну документацію, акти експертизи і т.п.). Такий же порядок дій приймається і при зміні характеристик товарів, що поступають і / або при підписанні Замовником нових зовнішньоекономічних договорів.

3.2. Виконавець, на підставі наданих відомостей, погоджує з Замовником і оформляє у вигляді додатку (додатків) до цього договору, за підписом обох сторін, вартість робіт і послуг з митного оформлення та термінальної обробки вантажів. При затвердженні вартості робіт з оформлення нових вантажів за раніше погодженими тарифами, Виконавець має право повідомити Замовника по електронній пошті або факсом. При поточній роботі по постійно переміщується однорідним вантажам, Замовник завчасно інформує, в будь-якій формі, Виконавця про терміни надходження очікуваних вантажів. За письмовим запитом Виконавця, Замовник зобов'язаний надати переклад іншомовних документів (зовнішньоторговельний контракт, рахунок на вантаж, товаросупровідні документи) на російську мову, за допомогою факсимільного зв'язку, електронної пошти, або з кур'єром.

3.3. Після прибуття вантажу Замовника на термінал, Виконавець повідомляє про це контактна особа Замовника за реквізитами, наведеними в додатку до договору.

3.4. Замовник видає Виконавцю довіреність на представлення його інтересів в органі, уповноваженому в області митного оформлення.

4. Обов'язки і права Виконавця.

4.1. Виконавець зобов'язаний, від свого імені, за дорученням і за рахунок Замовника, здійснювати всі операції з митного оформлення товарів Замовника;

4.2. Виконавець консультує Замовника в галузі митної справи з питань, пов'язаних з виконанням цього договору.

4.3. Виконавець має право вимагати від Замовника додаткових відомостей, що підтверджують достовірність поданих документів, і відомостей, необхідних для митних цілей.

4.4. Виконавець має право не здійснювати декларування товарів Замовника до моменту отримання від Замовника точних, повних і достовірних відомостей в письмовій формі, і документів, необхідних для митного оформлення.

5. Обов'язки та права Замовника.

5.1. Замовник має право вимагати від Виконавця чіткого і своєчасного виконання робіт і надання послуг, визначених додатком до договору, а також інформування про хід виконання робіт на будь-якому етапі митного оформлення.

5.2. Замовник зобов'язаний надати, в письмовій формі, точні, достовірні і повні відомості і всі документи про переміщені товари; транспортні, товаросупровідні та комерційні документи, необхідні для митного оформлення та державного контролю (накладні, коносаменти, договори, специфікації, рахунки-фактури), а у випадках, передбачених законодавством України, - дозволу, ліцензії, сертифікати, технічну документацію на товар та інші, необхідні для митних цілей, документи і відомості. За взаємною домовленістю, отримання дозвільних документів (сертифікатів, погоджень і т. П.) Від державних контролюючих органів може бути здійснено Виконавцем.

Надані відомості або документи, які не мають усіх необхідних реквізитів, що забезпечують їх використання в митних цілях, вважаються неврученими Виконавцю, про що Виконавець негайно інформує Замовника.

5.3. Замовник зобов'язаний, на вимогу Виконавця, подавати необхідні для митних цілей додаткові відомості в письмовій формі, і документи про товари, запитувані митним органом.

5.4. Замовник зобов'язаний своєчасно оплачувати всі митні платежі (мито, ПДВ, акцизи, збори, штрафи та інші платежі), необхідні для остаточного митного оформлення.

5.5. Замовник зобов'язаний своєчасно оплачувати рахунки Виконавця за виконані роботи та надані послуги.

6. Умови і порядок оплати послуг Виконавця.

6.1. Оплата Виконавцю за виконані роботи і надані послуги з митного оформлення та термінальної обробки переміщуваних товарів здійснюється згідно з рахунками Виконавця, оформленим відповідно до тарифів, обумовлених в Додатку до цього Договору, і виставляються Замовнику після подання вантажної митної декларації, з відмітками підтверджує виконання всіх митних формальностей .

7. Відповідальність сторін.

7.1. За невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань, сторони несуть відповідальність, передбачену чинним законодавством.

7.2. Виконавець не несе відповідальності за затримку в оформленні товарів з вини Замовника, в тому числі, в разі неподання або несвоєчасного подання Замовником точних,

достовірних і повних відомостей в письмовій формі, і документів про товари, необхідні для митних цілей.

7.3. Замовник несе відповідальність за відповідність товару, фактично прибув для оформлення на термінал, з товаросупровідними документами.

7.4. У разі порушення Замовником, або Виконавцем з вини Замовника, митних правил, і накладення митним органом штрафних санкцій на Виконавця, Замовник відшкодовує Виконавцю понесені прямі матеріальні збитки.

7.5. Виконавець зобов'язується відшкодувати Замовнику збитки, пов'язані з простоем транспортних засобів Замовника в разі невиконання або неналежного виконання Виконавцем своїх зобов'язань.

7.6. Претензії, що виникають з питань, передбачених цим договором або у зв'язку з ним, повинні бути пред'явлені протягом 10 днів після виникнення підстави для їх пред'явлення. Датою пред'явлення претензії вважається дата штемпеля поштового відомства про прийняття листа.

7.7. Кожна зі сторін, залучаючи до виконання даного договору третя особа, несе перед іншою стороною відповідальність за дії залученого особи як за свої власні.

8. Дія договору.

8.1. Замовник має право, до моменту, коли Виконавець справив якесь юридично значиме дію відносно оформлюваних товарів, відмовитися від виконання цього договору за умови попереднього (за 30 днів) повідомлення Виконавця, в письмовій формі про своє рішення, і забезпечення оплати Виконавцю фактично понесених ним витрат.

8.2. Сторони мають право розірвати цей договір, якщо у однієї з них з'явиться достатньо підстав вважати, що дія або бездіяльність іншого боку є протиправними і тягнуть кримінальну відповідальність, або відповідальність, передбачену ТК України або Кодексом України про адміністративні правопорушення (КпАП України).

8.3. Припинення договірних зобов'язань між Виконавцем і Замовником оформлюється актами приймання-здачі послуг і передачі всіх відповідних митних документів з відміткою митних органів, з відшкодуванням кожною стороною фактично понесених контрагентом витрат.

8.4. Цей договір вступає в силу з моменту його підписання уповноваженими представниками сторін, і діє протягом одного календарного року з моменту вступу в силу. Після закінчення календарного року, термін дії договору, за взаємної згоди сторін, може бути продовжений за допомогою підписання додаткової угоди до договору.

9. Інші положення.

9.1. Сторони гарантують, що інформація, що становить комерційну, банківську або іншу охоронювану законом таємницю, а також конфіденційна інформація, отримана від іншої сторони для цілей цього договору, буде використовуватися виключно в цілях його виконання, чи не буде розголошуватися, використовуватися у власних цілях, передаватися третім особам, а також державним органам, за винятком випадків, передбачених законодавчими актами України.

9.2. Усі зміни, доповнення до цього договору дійсні лише в тому випадку, якщо вони вчинені в письмовій формі та підписані уповноваженими представниками сторін.

9.3. Права за цим договором не можуть бути передані третій стороні в цілому або частково без попередньої згоди сторін.

- 4.1. Вартість кожної партії товару, що поставляється згідно з цим Договором, визначається в специфікації (Додаток № 1).
- 4.2. Розрахунки за кожну партію товару здійснюються в безготівковому порядку протягом 5 (п'яти) календарних днів з моменту отримання товару.
5. Права та обов'язки сторін.
- 5.1. Обов'язки Постачальника:
- 5.1.1. Постачати Покупцеві товар, за умов даного Договору.
- 5.1.2. Попередити Покупця про всі права третіх осіб на товар, що постачається.
- 5.1.3. В разі якщо Покупець відмовився від прийняття товару, який не відповідає за якістю стандартам зазначеним в п. 2.3 або умовам Договору розпорядитися товарами у десятиденний строк (для товарів, що швидко псуються протягом 24 годин з моменту одержання повідомлення від Покупця).
- 5.2. Обов'язки Покупця:
- 5.2.1. Прийняти товар, крім випадків, коли він має право вимагати заміни товару або право відмови від договору.
- 5.2.2. Оплачувати товар згідно з умовами визначеними у цьому Договорі та в специфікації (Додаток № 1).
- 5.3. Права Постачальника:
- 5.3.1. Вимагати від Покупця прийняття товару, що відповідає умовам визначеним в Договорі та в специфікації (Додаток № 1).
- 5.3.2. Припинити постачання чергової партії товару, якщо Покупець не повністю сплатив вартість попередньої партії товару.
- 5.4. Права Покупця:
- 5.4.1. Вимагати від Постачальника постачання товару.
- 5.4.2. У разі поставки товару більш низької якості, ніж вимагається стандартом, відмовитися від прийняття та оплати товару, а якщо товар уже оплачений, вимагати повернення сплаченої суми.
6. Відповідальність сторін.
- 6.1. У випадку порушення своїх зобов'язань за цим Договором Сторони несуть відповідальність визначену цим Договором та чинним законодавством. Порушенням зобов'язання є його невиконання або неналежне виконання, тобто виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання.
- 6.2. Сторони не несуть відповідальність за порушення своїх зобов'язань за цим Договором, якщо воно сталося не з їх вини. Сторона вважається не винуватою, якщо вона доведе, що вжила всіх залежних від неї заходів для належного виконання зобов'язання.
- 6.3. Жодна із Сторін не несе відповідальність за невиконання чи неналежне виконання своїх зобов'язань по цьому Договору, якщо це невиконання чи неналежне виконання зумовлені дією обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин). Сторона, для якої склались форс-мажорні обставини, зобов'язана терміново повідомити у письмовій формі іншу Сторону.
- 6.4. За порушення строків поставки товару Постачальник сплачує штраф у розмірі 50 євро за кожен день прострочення поставки.
- 6.5. За необґрунтовану відмову від розрахунку за товар Покупець виплачує пеню у розмірі 5 % від суми відмови, за кожний день прострочення, до моменту повного виконання Покупцем свого зобов'язання по оплаті.
- 6.6. За односторонню необґрунтовану відмову від виконання своїх зобов'язань, що впливають з цього Договору винна Сторона несе відповідальність у вигляді штрафу в розмірі 10 % відсотків від ціни товару зазначений в специфікації до цього Договору (Додаток № 1).
7. Строк дії Договору
- 7.1. Даний Договір набирає чинності з моменту підписання його сторонами і діє до "01" листопада 2018 р.

7.2. У випадку, якщо жодна із сторін письмово не заявить про свій намір розірвати або змінити договір за 10 днів до його закінчення, даний Договір вважається пролонгованим на строк 1 (один) рік.

8. Зміна умов Договору та інші положення.

- 8.1. Умови даного Договору можуть бути змінені за взаємною згодою Сторін з обов'язковим складанням письмового документу.
- 8.2. Дострокове розірвання Договору можливе лише за згодою Сторін, якщо інше не встановлено Договором або законодавством.
- 8.3. Усі спори, що пов'язані з цим Договором вирішуються шляхом переговорів між сторонами. Якщо спір не може бути вирішений шляхом переговорів, він вирішується в судовому порядку визначеному відповідним чинним законодавством України.
- 8.4. Даний Договір укладено у двох оригінальних примірниках, по одному для кожної із сторін.
- 8.5. У випадках, не передбачених даним Договором, сторони керуються нормами чинного законодавства.
- 8.6. Після підписання цього Договору усі попередні переговори за ним, листування, попередні угоди та протоколи про наміри з питань, що так чи інакше стосуються цього Договору, втрачають юридичну силу.
- 8.7. Додатки до Договору є його невід'ємною частиною.

Додаток Д

Постачальник Ferrero Р/рахунок 34503006785609 в ПАТ "Універсал Банк" МФО 322001 ЄДРПОУ 32911124 Тел./ф. .(044) 531-46-64, 531-46-69	РАХУНОК-ФАКТУРА № 1212 від "02" листопада 2017 р. до платіжн. вимоги № 123464
Платник Яковенко О. П.	Доповнення

№	Опис товару	Пакування	Об'єм/Маса нетто	Одиниця виміру
1	Шоколадна паста «Nutella»	Скляна банка	200 г	Штука
2	Шоколадна паста «Nutella»	Скляна банка	350 г	Штука
3	Шоколадна паста «Nutella»	Скляна банка	600 г	Штука
4	Шоколадна паста «Nutella»	Пластмасове відро (для HoReCa)	3 кг	Штука
5	Шоколадна паста «Nutella»	Порційна упаковка (міні-формат)	15 г	Упаковка/Блок

Загальна сума, що підлягає оплаті: п'ять тисяч дев'яносто шість євро.

Директор Яковенко О. П.

Гол. бухгалтер Кіпрач О. М.

